

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	38610 Географія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38610
Назва ОП	Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Сегіда Катерина Юріївна, Коріненко Вадим Вікторович, Боярин Марія Володимирівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.02.2024 р. – 02.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/vidomosta_samoocinku_ONP106.pdf

Програма візиту експертної групи <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/23-24/Programa%20vizuty.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ЧНУ імені Ю. Федьковича належить до класичних закладів вищої освіти і має давні освітні, наукові та культурні традиції. ОНП «Географія» зі спеціальності 106 Географія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти схвалена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 2 вересня 2018 року, протокол № 9. Вперше набір здобувачів вищої освіти на ОНП здійснено у 2018-2019 навчальному році. На даний час на ОНП навчається 29 аспірантів за різними формами навчання. Наукові географічні дослідження у Чернівецькому університеті пов'язані з іменами вчених загальноєвропейського рівня – професорів Карла Врба, Олександра Зупана, Фрідріха Кляйнвехтера, Алоїса Гайндля, Константіна Бретеску, Каленика Геренчука, Антона Синявського, Володимира Оникієнка, Миколи Куниці, Миколи Ігнатенка, Ярослава Жупанського та ін. У ЧНУ імені Юрія Федьковича підготовка кадрів вищої кваліфікації у сфері географії відбувається з 1961 року, а у 2001 році була створена спеціалізована вчена рада К 76.051.04, що плідно функціонувала до 31 грудня 2021 р., де успішно захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата географічних наук 90 здобувачів. Академічна та професійна кваліфікація викладачів ОНП загалом забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання. З метою покращення якості освітньої програми, а також якісної практичної підготовки здобувачів вищої освіти ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями та фахівцями-практиками. ОНП «Географія» за третім рівнем вищої освіти має перспективи розвитку на основі наявного кадрового потенціалу, використання класичних та інноваційних методів навчання, позитивних практик організації освітнього процесу, відповідного матеріально-технічного забезпечення. За результатами акредитаційної експертизи ЕГ констатує, що ОНП в цілому відповідає Критеріям оцінювання якості освітньої програми, виявлені недоліки не є суттєвими та пропонує акредитувати ОНП «Географія» за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

За результатами акредитаційної експертизи ЕГ відзначає загальне позитивне враження та належну якість ОНП «Географія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у ЧНУ імені Юрія Федьковича. Найбільш яскраво вираженими сильними сторонами програми та позитивними практиками є: - узгодженість ОНП з місією та стратегією ЗВО. ОНП враховує тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий та регіональний контексти, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. ОНП орієнтована на підготовку фахівців географів для сфери управління та планування розвитку територій та громад, природокористування; - ЗВО активно просуває свої ОП у публічній площині, займається розвитком бренду Університету, має власні YouTube-канали, які популяризують не тільки ЗВО, а й у цілому науку Географія; - У ЗВО наявна та всебічно висвітлена на сайті нормативна база внутрішніх документів, які забезпечують та регулюють навчальний процес, ЗВО демонструє принципову відкритість, публічність та прозорість. Наявні чіткі правила і процедури, що визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу. Взірцевою практикою є розміщення на офіційному веб-сайті ЗВО інформації щодо перегляду ОНП, анкетувань здобувачів ВО, проектів змін до ОНП, включно з порівняльними таблицями та засобів зворотного зв'язку; - У ЗВО наявна потужна матеріально-технічна база, що взірцево сформована з урахуванням принципів інклюзивності та безбар'єрності, правил безперешкодного доступу здобувачів ВО з особливими освітніми потребами. ЗВО не тільки має потужну МТБ (наукова бібліотека на понад 2,7 млн примірників з доступом до міжнародних наукометричних баз, YouTube-студію, лабораторії із сучасним комп'ютерним та ліцензійним програмним забезпеченням, цифровими метеостанціями, квадрокоптерами), а й постійно розвиває її за рахунок участі в регіональних програмах фінансування науки, виконання держбюджетних тем та міжнародних грантів, що відображає взірцеву практику залучення позабюджетних ресурсів та оновлення МТБ в умовах обмеженого фінансування під час війни та інших викликів; - У ЗВО діють інноваційні методи вирішення конфліктів за підтримки навчально-наукової лабораторії медіації, переговорів та арбітражу; - Зразковою є практика підтримки здобувачів ВО за рахунок впровадження університетських грантів для молодих вчених; - Освітній процес та викладання обов'язкових ОК за даною ОНП забезпечують викладачі, у тому числі п'ять докторів наук, професорів та доценти; - Наукові керівники аспірантів, окрім високої публікативної активності, постійно беруть участь у наукових проектах, наприклад: грант AUF-09. ACTIVNEIGE . Activité des avalanches des neiges dans les Carpates Orientales Roumaines et Ukrainiennes. 01.03.2019 – 31.12.2021, проект «Палеосайти Подніпров'я в контексті розвитку місцевих музеїв» (грант Палеонтологічного товариства США, 2020 рр.).

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Під час акредитації ОНП ЕГ було виявлено наявність деяких слабких сторін ОНП «Географія» та запропоновано рекомендації, практична реалізація яких дозволить удосконалити функціонування ОНП. Слабкі сторони та рекомендації по їх усуненню: - у результаті зустрічей у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими здобувачами вищої освіти соціальними навичками, проте висловили сподівання про збільшення загального обсягу ОК1, що дасть можливість аспірантам удосконалювати навички з іноземної мови, в контексті активізації участі здобувачів у міжнародних конференціях та написання наукових статей у видання, що індексуються у міжнародних наукометричних базах, ЕГ рекомендує під час чергового перегляду ОНП, скоригувати обсяг аудиторного навантаження ОК1; - у світлі активізації участі аспірантів у наукових конференціях, літніх школах та ін, з метою удосконалення навичок наукової риторики ЕГ рекомендує запровадити щорічні внутрішні аспірантські семінари з представлення результатів власних досліджень; - у ЗВО створено сприятливу атмосферу та вітається академічна мобільність, як НПП, так і здобувачів освіти, проте відсутня практика визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти та неформальній освіті. ЕГ рекомендує

популяризувати можливості академічної мобільності та неформальної освіти серед здобувачів ОНП; - ЕГ встановило, що не у всіх ОК подано перелік літератури з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв, тому ЕГ пропонує доповнити перелік літератури у силабусах ОК4, ОК6 сучасними публікаціями до кінця поточного навчального року; - ЕГ рекомендує продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності та надати аспірантам можливість дворазової перевірки в системі Unichesk (при потребі) своїх наукових та кваліфікаційних робіт; - виявлено недостатню залученість аспірантів та їх представників в органах студентського самоврядування, тому ЕГ вважає за доцільне посилити представництво здобувачів третього рівня вищої освіти в органах студентського самоврядування, у т.ч. як представників Вчених рад, а не лише Ради молодих вчених.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Під час вивчення відомостей СО та опитування у фокус-групах, ЕГ дійшла висновку, що ЧНУ імені Юрія Федьковича своєчасно оприлюднює на офіційному веб-сайті Географічного факультету точну та достовірну інформацію щодо ОНП «Географія» спеціальності 106 «Географія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у відкритому доступі у розділі Спеціальності та ОПП (<http://surl.li/qjpf>). Поряд з різними редакціями ОНП, на веб-сайті розміщено навчальні плани, робочі програми, силабуси, результати опитувань та співпраці зі стейкхолдерами, що прямо вказує на принципову і зразкову відкритість ЗВО щодо реалізації, перегляду та постійного вдосконалення даної ОНП. Таким чином, ЗВО в повному обсязі дотримується принципів публічності та прозорості, у повному обсязі розміщує необхідну інформацію про НПА, ОНП, ОК на добре структурованому офіційному веб-сайті Університету та ГФ, що сприяє формуванню інноваційних підходів до комунікації зі стейкхолдерами. Під час роботи з фокус-групами, роботодавці, випускники, здобувачі ВО та учасники «Відкритої зустрічі» демонстрували значну проінформованість у деталях реалізації ОНП та всебічну залученість до її вдосконалення. Поряд з офіційними каналами комунікації, стейкхолдери мають постійний зв'язок з адміністрацією ГФ та Гарантом ОНП, вільні обирати різні шляхи комунікації через соціальні мережі, месенджери та інші платформи, які пропонуються ЗВО. ЧНУ імені Юрія Федьковича не тільки надає повну і достовірну інформацію щодо ОНП, а й активно просуває свої освітні програми у публічній площині, займається розвитком бренду Університету, має власні YouTube-канали, які популяризують не тільки сам ЗВО, а й у цілому науку «Географія», що свідчить про інноваційність та зразковість практик ЗВО за даним критерієм.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз Відомостей про СО свідчить про залученість широкого кола зацікавлених осіб до розробки та удосконалення ОНП, онлайн зустрічі зі стейкхолдерами підтвердили існування взаємодії, не формального, а реального інтересу зацікавлених осіб до ОНП. До обговорення ОНП «Географія» долучались проф. Д.С.Мальчикова, проф. А.П.Саміла, проф. С.П.Запотоцький, проф. І.О.Пилипенко ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=15516](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=15516)), проф. О.О. Любіцева ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o10news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=16298](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/o10news/archive&data[16731][news_id]=16298)), проф. І.М. Дудник та проф. Г.І. Денисик. Пропозиції проф. М.С. Дністрянського про доповнення циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки курсом «Інноваційні методи та ГІС-технології в географічних дослідженнях» було взято до уваги і втілено в ОНП 2022 року (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/news/Kviten/20.04/Tabprorozucij.pdf>). Також враховано уточнення про необхідність чіткого дотримання вимог щодо обсягу і якості текстової частини дисертації. Студентоцентричний підхід та партнерство як принципи розвитку ЧНУ згідно з Концепцією розвитку на 2023-2026 рр. (https://www.chnu.edu.ua/media/fwmjte4r/kontseptsiiia-rozvytku-universytetu_2023-2026.pdf) сприяють активному долученню здобувачів до перегляду ОНП. В ОНП 2022 року внесено зміни, запропоновані здобувачами, зокрема розширено перелік вибіркових дисциплін і введення ОК «Методики регіональних суспільно-географічних досліджень» (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/news/Kviten/20.04/Tabprorozucij.pdf>), що було підтверджено під час онлайн-зустрічі. У 2023 році до групи розробників ОНП було включено здобувачку М. Вудвуд, яка на онлайн зустрічі підтвердила участь в обговоренні змісту ОНП та перегляду змін. У ЗВО функціонує система студентського самоврядування, представники входять до складу вчених рад факультетів, вченої ради та науково-методичної ради ЗВО. Врахування зауважень та пропозицій щодо змісту, форм та методів навчання у процесі забезпечення освітнього процесу на ОНП підтверджено таблицями змін до ОНП, витягами із засідань кафедр та

факультету, рецензіями-відгуками тощо. Існує тісна співпраця з іншими ЗВО, науковими та профільними установами: Чернівецька обласна рада, Чернівецька військова (державна) обласна адміністрація, Чернівецький центр гідрометеорології, НПП «Черемоський», Інститут післядипломної педагогічної освіти, Інститут географії НАН України та інші, що було підтверджено під час онлайн-зустрічі, а також підкреслено тісну співпрацю між потенційними роботодавцями та ЗВО, що сприяє практичній орієнтації ОНП, узгодженості її цілей та змісту.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Спеціальність «Географія» є комплексною, єдиною та неподільною, яка з різних напрямків, зокрема фізичного/природничого та соціально-економічного, які мають спільний об'єкт, споріднений предмет, використовують спільні методи і мають спільну кінцеву мету: оптимізація взаємодії в системі «Природа-Людина-Суспільство». В ОНП «Географія» чітко висвітлено об'єкт дослідження та широту наукових напрямів, заплановані компетентності та результати навчання. Рівномірне поєднання природничо-географічної та суспільно-географічної складових робить ОНП конкурентоздатною. Цілі ОП відповідають тенденціям розвитку ринку праці України та враховують регіональну специфіку. З огляду на значні перетворення в результаті військових дій як у довіллі, так і в суспільстві, затребуваність фахівців, здатних комплексно розв'язувати задачі з проблематики управління природокористуванням, охороною довкілля, регіональним і міським розвитком, що забезпечують програмні результати ОНП, буде зростати. Регіональний контекст при формуванні цілей та результатів навчання (зокрема РНО4, РН 09) чітко простежується у тематиці дисертаційних досліджень здобувачів (приміром: окремі питання моделювання річкових басейнових систем Сирету та Пруту, функцій річкових геосистем, локальні адаптації до кліматичних змін у Карпатському регіоні, дослідження соціальної інфраструктури, міграційних та демографічних процесів Чернівецької області та ін.), а також зацікавленістю роботодавців, що було підтверджено під час онлайн зустрічі. Зазначені тенденції були реалізовані в обов'язкових та вибіркових ОК, що дозволяє здобувачам досягти запланованих результатів навчання, які забезпечують їхню конкурентоспроможність на ринку праці: застосовувати сучасні концептуальні знання географії, а також дослідницькі навички, володіти методологією природничо- та/або суспільно-географічних досліджень, застосувати її у власній науковій діяльності та викладацькій практиці; планувати і виконувати експериментальні та теоретичні дослідження з використанням сучасних підходів та методів у сфері географії, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та професійну практику; використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології; оцінювати регіональні географічні комплексні проблеми природокористування та пропонувати науково-обґрунтовані інструменти для їх розв'язання з огляду на інноваційні географічні методи та ГІС-технології; представляти результати власних досліджень широкій аудиторії.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 106 «Географія» галузі знань 10 «Природничі науки» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відсутній. Визначені в ОНП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій восьмого кваліфікаційного рівня <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#n12>. Зокрема, інтегральна компетентність ОНП визначена як здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що повністю відповідає 8 рівню НРК. Уміння і навички – ЗК03, СК01, СК03, РНО1, РНО2, РНО3, РНО4, РНО5, РНО7, РНО9; комунікація, як вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, та використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях – ЗК01, ЗК02, СК 02, СК 04, РНО5, РНО6, РНО7; відповідальність і автономія як демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення – ЗК03, СК05, РН 08.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОНП чітко сформульовані, відповідають візії, місії та стратегії ЧНУ імені Юрія Федьковича. При розробці та перегляді ОНП втілено принцип партнерства та студентоцентричного підходу, враховано інтереси роботодавців та інших стейкхолдерів. Враховано сучасні тенденції розвитку спеціальності, а також вивчено вітчизняний та

європейський досвід, що втілено у формуванні візії програми та результатів навчання, використано власний багато десятирічний досвід підготовки фахівців вищої кваліфікації, викладання та проведення наукових досліджень.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабких сторін та недоліків ЕГ не виявлено. Слабкі сторони відсутні.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОНП має чітко сформульовані цілі, які відповідають візії, місії та стратегії ЧНУ. При розробці та перегляді втілено принцип партнерства та студентоцентричного підходу, враховано інтереси роботодавців та інших стейкхолдерів, що підтверджено протоколами засідання кафедр, вченої ради факультету, рецензіями-відгуками та іншими документами, а також підтверджено під час онлайн-зустрічей. Проектування ОНП відображає специфіку підготовки здобувачів відповідно до потреб ринку праці, з урахуванням галузевого та регіонального контексту, досвіду аналогічних трьох вітчизняних та двох європейських освітніх програм. ОНП «Географія» відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій, а також дозволяє досягти визначених результатів навчання. ЕГ встановила, що ЗВО активно просуває свої освітні програми у публічній площині, займається розвитком бренду Університету, має власні YouTube-канали, які популяризують не тільки сам ЗВО, а й у цілому науку «Географія», що свідчить про інноваційність та зразковість практик ЗВО за даним критерієм. Враховуючи повну відповідність, взірцевий характер ОНП за Критерієм 1 за всіма підкритеріями 1.1, 1.2, 1.3, 1.4., наявність у ЗВО зразкових та інноваційних практик дозволяє ЕГ встановити відповідність за критерієм 1 – рівню А.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОНП та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) становить 42 кредити (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/phd-20231-1-26_merged.pdf) та відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти, що визначені Національною рамкою кваліфікацій України, оскільки Стандарт вищої освіти за спеціальністю відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП 2022 та 2023 років є достатньо структуровані. Вони містять 30 кредитів ЄКТС обов'язкових компонентів і 12 кредитів ЄКТС вибіркових компонентів (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/phd-20231-1-26_merged.pdf), виконані відповідно до чинного законодавства та «Положення про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>) Структурно-логічна схема має графічну форму (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/phd-20231-1-26_merged.pdf) і в достатній мірі відображає взаємозв'язок та порядок вивчення освітніх компонентів програми. В ОНП обов'язкові ОК представлені трьома циклами – загальної, професійної та практичної підготовки. У циклі загальної підготовки здобувачам запропоновано набір ОК (1-3), які забезпечують компетентності, що стосуються формування системного наукового світогляду, вміння аналізувати, обробляти результати наукових експериментів, та представляти їх, у тому числі і на міжнародному рівні. Цикл дисциплін професійної підготовки забезпечують ОК (4-6), які сприяють досягненню компетентностей, що стосуються здатності здійснювати науково-педагогічну діяльність, володіти сучасними методиками досліджень та спеціалізованим програмним забезпеченням (Інноваційні методи та ГІС технології в географічних дослідженнях) у науковій діяльності. У циклі практичної підготовки відображено асистентську практику, яка триває протягом 2 семестру. Завершується освітній процес захистом дисертації у 8 семестрі 4 курсу. У цілому, набір обов'язкових компонентів освітньої програми дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми, перелік освітніх компонентів а також результатів навчання відповідає предметній області спеціальності 106 «Географія» за третім рівнем вищої освіти. Програмні результати навчання забезпечуються освітніми компонентами, які охоплюють практично усі розділи сучасної географії та включені до обов'язкової складової ОНП (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/phd-20231-1-26_merged.pdf), що забезпечує безперервність цілісного освоєння предметної області та розуміння її застосування під час навчання та наукової роботи. Під час зустрічей у фокус-групах із здобувачами освіти та роботодавцями було виявлено акцентування уваги на фокусі ОНП : узагальнені об'єкти діяльності – природно- та суспільно-географічні комплекси, їх складові у взаємозв'язку, просторові процеси й форми територіальної організації із застосуванням широкого спектру польових та геоecологічних досліджень, сучасних технологій пізнання та інтерпретації об'єкту. Також наголошувалося, що на ОНП присутні освітні компоненти, що сприяють поглибленому вивченню організації наукової роботи в економічній, соціальній та фізичній географії (ОК4), широкому застосуванні ГІС технологій (ОК5), організації та методики проведення навчальних занять з дисциплін географічного спрямування (ОК6). Цикл дисциплін вільного вибору аспіранта містить 4 ОК із 25 запропонованих, що сприяє поглибленню знань за спеціальністю, оскільки кожен здобувач може обрати ВД яка додатково висвітлює об'єктно-предметне поле дисертаційного дослідження, що є особливо актуальним у світлі викликів сьогодення.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Експертна група встановила, що індивідуальна освітня траєкторія на ОНП реалізована згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>). Індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням здібностей, інтересів, мотивацій, можливостей і досвіду аспірантів, ґрунтується на виборі навчальних дисциплін, методів і засобів навчання. При розробці навчальних планів формування вибіркового ОК регламентується «Положення про порядок реалізації студентами ЧНУ ім. Ю. Федьковича права на вільний вибір навчальних дисциплін» (<https://www.chnu.edu.ua/media/r25f14cg/polozhennia-pro-vybir-navchalnykh-dystsyplin.pdf>). На вибіркові компоненти в ОНП виділено 12 кредитів ЄКТС, що складає 28 % від загального обсягу підготовки. Аспіранти мають можливість на сайті ЗВО та сторінці факультету (http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&_gl=1*137ndu6*_ga*MTIxNTU4ODQ2Ny4xNzA4NDE1NTMy*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcwOTg4ODM5MC4oLjEuMTcwO) та відділу аспірантури (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/zdobuvachu-naukovoho-stupenia/aspirantura-ta-doktorantura>) ознайомитися із переліком вибірових дисциплін (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07abit/01edprg>), їх описом та силабусами (http://geo.chnu.edu.ua/?op=debug&page=ua/05specialties/20_106geo/20ONP/D4osyllabus), а також викладачами, які забезпечують їх викладання. Окрім того викладачі на перших заняттях знайомлять аспірантів із програмами ОК, що було виявлено під час бесід у фокус-групах. У ЗВО встановлена модель вибору дисциплін професійного спрямування, що корелюють з тематикою наукових інтересів аспірантів, що у повній мірі дозволяє реалізувати право вільного вибору освітніх компонентів для здобувача вищої освіти. Здобувачам пропонується вільно обрати компоненти із запропонованого вибіркового циклу (який періодично змінюється), зазначеного в ОНП, на кафедрі за якою закріплений аспірант. Окрім права вибору освітніх компонентів на кафедрі, під час зустрічі із здобувачами вищої освіти, була отримана інформація про те, що аспіранти мають право обрати вибіровий ОК із тих, що пропонуються для інших рівнів освіти, якщо вони пов'язані з дисертаційною тематикою. Також здобувачі освіти акцентували увагу на тому, що переважна більшість аспірантів обирають напрям наукових досліджень ще будучи студентами другого рівня вищої освіти та цілеспрямовано продовжують свої дослідження, що було зазначено під час роботи у фокус-групах, та підтверджено відповіддю на запит ЕГ (<https://office.naq.gov.ua/92ba5034-273b-4bba-8281-9fe4ccc4752f>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В Чернівецькому національному університеті ім. Ю. Федьковича організація практик здійснюється відповідно до «Положення про педагогічну (асистентську) практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (протокол №3 від 18.02.2019р.) (<http://v.gd/Wh3iCZ>). Практична підготовка за ОНП передбачає проведення однієї практики, організація та методичне забезпечення якої здійснюється відповідно до силабусу (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/23-24/23_24_OK7_Asistent_practica._pdf). В цілому на ОНП практика становить 4 кредити ЄКТС та проходить протягом 2 семестру. Під час асистентської практики аспіранти приймають участь у навчально-методичній роботі кафедри, відвідують заняття НПП а також самостійно проводять заняття, працюють у лабораторіях факультету відповідно до свого наукового профілю. Під час спілкування із здобувачами було встановлено, що періодично здійснюється опитування щодо задоволеності їх практичною підготовкою, а також здобувачі акцентували увагу на тому, що отримані компетентності набуті під час практичних занять ОК професійної підготовки, сприяють набуттю навичок викладання. Під час спілкування з роботодавцями було встановлено, що здобувачі мають високий рівень знань, під час проходження асистентської практики, а їх рекомендації враховуються

під час чергового перегляду ОНП в частині коригування обсягу та змісту відповідних ОК, що відображено у протоколах засідання кафедри, які були надані відповідно до запиту ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/285d2641-7bb2-4929-aba5-e4ef51921cc3>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Експертна група на підставі збору інформації під час спілкування зі студентами та НПП встановила, що набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок відбувається через: отримання загальних компетентностей в рамках вивчення відповідних дисциплін циклів загальної і фахової підготовки (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/phd-20231-1-26_merged.pdf): Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування, Філософія методології науки та організація наукової діяльності, Проектний менеджмент, що відображено у відповідних силабусах освітніх компонентів (http://geo.chnu.edu.ua/?or=debug&page=ua/051specialties/20_106geo/20ONP/D4osyllabus). Під час проходження асистентської практики та виконання дисертаційної роботи аспіранти здобувають такі соціальні навички: робота в команді, здатності комунікувати у соціальному і професійному середовищі, покращенні соціальних компетенцій (soft skills), використання на практиці умінь планування, самоорганізації, керування емоціями. Під час зустрічей у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими здобувачами вищої освіти соціальними навичками, проте висловили сподівання про збільшення загального обсягу ОК1, що дасть можливість аспірантам удосконалювати навички з іншомовного академічного письма та спілкування, в контексті активізації участі здобувачів у міжнародних конференціях та написання наукових статей у видання, що індексуються у міжнародних наукометричних базах.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітньої програми та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання, підтверджується аналізом навчального плану. Зокрема аналіз навчального плану показав, що при його формуванні загалом дотримано вимоги «Положення про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>). Під час роботи у фокус-групах було підтверджено, що створення ОНП погоджується з Вченою радою факультету, зовнішніми рецензентами та роботодавцями (http://geo.chnu.edu.ua/?or=debug&page=ua/051specialties/20_106geo/20ONP/D5ostakeholders). Здобувачі вищої освіти беруть участь, як члени робочої групи та Вченої ради. Навчальний план ОНП «Географія» розроблено для денної/вечірньої/заочної форм навчання (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/Plan_2023.pdf). Загальне навантаження за ОНП становить 1260 год. (42 кредити ЄКТС), з яких на аудиторну роботу припадає 420 год. (14 кредитів ЄКТС або 33,3 % від загальної кількості годин). На самостійну роботу студента відведено 240 год. (8 кредитів ЄКТС), що становить 19 % від загального навантаження. Навантаження по дисциплінах розподілено рівномірно, 3-6 кредитів. Щотижневе аудиторне навантаження не перевищує 15 годин, що унеможливує перевантаження здобувачів. Кількість контрольних заходів у семестрі знаходиться в межах допустимих норм. Під час онлайн спілкування, аналізу нормативної бази та відомостей самооцінювання, було встановлено, що на аудиторне навчання відводиться 1/3 або 33,3% від загального обсягу годин, а на самостійну роботу 2/3 або 66,6 %, співвідношення аудиторних годин та годин самостійної роботи дотримано. У цілому, обсяг освітньої програми та набір ОК дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За дуальною формою освіти підготовка здобувачів не здійснюється

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг ОНП «Географія» та окремих ОК відповідає вимогам законодавства. ЗВО тісно співпрацює з роботодавцями в контексті формування змісту ОНП та залучає фахівців-практиків до реалізації лекційних або практичних занять. Освітні компоненти, включені до ОНП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОНП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Освітні компоненти ОНП та освітнє середовище ЗВО сприяють формуванню soft skills здобувачів освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Під час аналізу нормативної бази та відомостей самооцінювання, зустрічей у фокус-групах із здобувачами вищої освіти та роботодавцями виявлено, що вони в цілому задоволені набутими аспірантами соціальними навичками. Проте висловили сподівання про збільшення загального обсягу ОК1, що дасть можливість аспірантам удосконалювати знання і навички з іноземної мови, в контексті активізації участі здобувачів у міжнародних конференціях та написання наукових статей у видання, що індексуються у міжнародних наукометричних базах. ЕГ рекомендує під час чергового перегляду ОНП, збільшити обсяг аудиторного навантаження ОК1.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

У результаті аналізу рівня відповідності Критерію 2 встановлено, що підкритерії 1-5 та 7-8 цілком відповідають вимогам. А за підкритерієм 6 ватро було б скорегувати обсяг аудиторного навантаження ОК1. Зазначений недолік виявлений під час провадження освітньої діяльності за ОНП не є суттєвими і не впливає на якість підготовки здобувачів вищої освіти, оскільки може бути виправлений під час чергового перегляду ОНП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

В ході акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що Правила прийому до аспірантури ЧНУ ім. Юрія Федьковича розміщені на сторінці Аспірантури та докторантури офіційного веб-сайту університету за посиланням (<http://surl.li/qfndc>). Під час зустрічі зі здобувачами ВО ЕГ переконала, що вони заздалегідь знали про ОНП Географія та Правила прийому до аспірантури, які є чіткими і зрозумілими для них, не містять дискримінаційних положень та знаходяться у вільному доступі. Варто зазначити, що на сторінці Аспірантури та докторантури офіційного веб-сайту ЗВО у вкладці Програми вступних іспитів (вступ до аспірантури) розміщено також програми вступних випробувань з іноземної мови та зі спеціальності 106 Географія (<http://surl.li/rgjtq>), що значно полегшує підготовку вступників.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

ЕГ було встановлено, що Правила прийому до аспірантури (<http://surl.li/hikfl>) враховують особливості ОНП та дозволяють відібрати найбільш підготовлених вступників, які мають досвід науково-дослідної роботи та відповідні публікації. Так, у 2023 році під час вступу до аспірантури на дану ОНП зараховувалися бали вступних іспитів зі спеціальності та іноземної мови, додаткових вступних випробувань, програми яких розміщені на офіційному веб-сайті ЗВО (<http://surl.li/qfndc>). Варто зазначити, що Правила прийому містять чітку формулу конкурсного балу $KB = 0,3 \times IM + 0,5 \times IC + 0,2 \times DB$ де, IM – результат вступного іспиту з іноземної мови; IC – результат вступного іспиту зі спеціальності; DB – додаткові бали за навчальні та наукові досягнення з відповідними коефіцієнтами, що дозволяє максимально прозоро врахувати всі здобутки здобувача за навчальні та наукові досягнення (наукові статті, участь в конференціях тощо) шляхом отримання додаткових балів, сума яких не повинна перевищувати 200 (пункт 7.9 Правил прийому (<http://surl.li/hikfl>)). Також передбачено, що вступник, який підтвердив свій рівень знання з іноземної мови відповідними сертифікатами, не нижче рівня B2, отримує максимальний бал (пункт 7.2 Правил прийому (<http://surl.li/hikfl>)). Правила прийому також регламентують вступ осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності), яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), шляхом призначення їм додаткових вступних випробувань (пункт 7.7 Правил прийому (<http://surl.li/hikfl>)).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час вивчення відомостей СО та зустрічей з фокус-групами ЕГ переконалаась у наявності у ЗВО необхідних нормативних документів для визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а саме, «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ імені Юрія Федьковича» (<https://v.gd/KmRhrB>), «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://is.gd/KseVpF>) та «Положення про порядок переведення, відрахування, переривання навчання, поновлення та перезарахування програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії» (<https://v.gd/fkqwQM>). Зазначені вище документи чітко регламентують правила і процедури, критерії та принципи визнання результатів навчання, а також розміщені у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ЗВО. Аналізуючи дані документи, ЕГ дійшла висновку, що вони є прозорими, чіткими та зрозумілими, а процедура їх застосування узгоджується із Конвенцією про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні. Під час роботи у фокус-групах здобувачів ВО та НПП було з'ясовано, що здобувачі ВО знають про свої права і можливості визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, ознайомлені з розміщенням на сайті ЗВО та змістом відповідних нормативних документів, зокрема, завдяки роз'яснювальній роботі викладачів, наукових керівників та адміністрації факультету. Попри розгалужену нормативну базу щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, практичного їх застосування під час реалізації ОНП ЕГ виявлено не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час вивчення відомостей СО ЕГ встановила, що практики визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті за даною ОНП не було. Поряд з цим, ЗВО має відповідну нормативну базу, що регламентує правила і процедури такого визнання результатів навчання – «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти» (<https://is.gd/drB9kB>), яке розроблене відповідно до чинного законодавства України. Відповідно до Положення, право на визнання результатів навчання у неформальній освіті поширюється на здобувачів усіх рівнів ВО в обсязі не більше 10% від загального обсягу конкретної ОП. Під час роботи у фокус-групах здобувачів ВО та НПП було з'ясовано, що окремі елементи неформальної освіти аспіранти все ж застосовують під час навчання в межах певних тем за ОК та під час виконання наукової складової ОНП. НПП всіляко інформують та мотивують аспірантів здобувати РН у неформальній освіті з можливістю зарахування відповідних РН за їх ОК чи окремими темами дисциплін. Таким чином, доступність документів, що регламентують визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, забезпечується їх розміщенням на офіційному веб-сайті ЗВО в публічному доступі.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Сильною стороною за даним критерієм ЕГ вважає оприлюднення відповідних НА у відкритому доступі, прозорість і публічність під час вступної кампанії, а позитивною практикою - розробку формули, за допомогою якої є можливість більш повно враховувати всі здобутки вступника.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкою стороною за даним критерієм ЕГ вважає відсутність практики визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти та неформальній освіті. ЕГ рекомендує популяризувати можливості академічної мобільності та неформальної освіти серед здобувачів ВО.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ констатує високий рівень відповідності за даним критерієм, враховуючи повну відповідність за підкритеріями 3.1 та 3.2, і загальну відповідність за підкритеріями 3.3 та 3.4. Сильні сторони ОНП вказують на повну відповідність загальноприйнятим практикам, а слабкі сторони не є суттєвими та носять рекомендаційний характер для розвитку ОНП в майбутньому. Таким чином, ЕГ встановила рівень відповідності за даним критерієм – В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз ОНП, відомостей про самооцінювання та робота у фокус-групах виявили, що форми, методи навчання та викладання здійснюються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>). Наявні матриці забезпечення РН відповідними компонентами ОНП та матриця відповідності програмних компетентностей компонентів освітньої програми, які підтверджують загалом відповідність форм та методів навчання програмним результатам окремо по кожному ОК. Під час зустрічей з адміністрацією ЗВО та аспірантами встановлено, що ЗВО демонструє студентоцентризований підхід. У зв'язку із викликами сьогодення (повномасштабна війна Росії) розроблені курси на платформі Moodle (<http://surl.li/pgbrb>). Для оперативного інформування аспірантів і викладачів про зміни у навчальному процесі використовуються профілі кафедри та факультету (http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&_gl=1*137ndu6*_ga*MTIxNTU4ODQ2Ny4xNzA4NDE1NTMy*_ga_Q6273NZQ6Z*MTcwOTg4ODM5MC40LjEuMTcwO), використовуються також месенджери Viber, Telegram, електронна пошта. У результаті спілкування ЕГ з різними фокус-групами виявлено, що дистанційне навчання здійснюється переважно на платформах Zoom та Moodle. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти встановлено, що форми та методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Здобувачі задоволені методами навчання і викладання, рівень якого регулярно з'ясовується через анкетування, співбесіди викладачів зі студентами, що враховано під час навчання за ОНП. За інформацією отриманою від аспірантів, принципи академічної свободи та доброчесності підтримуються всіма НПП. Здобувач вищої освіти має право обирати окрім вибіркових дисциплін і власну освітню траєкторію. Під час спілкування з НПП та адміністрацією ЗВО підтверджено, що регулярно здійснюється внутрішній моніторинг та анкетування зацікавлених сторін даної ОНП (<http://v.gd/ghav4v>), функціонує скринька довіри, результати моніторингу обговорюються на засіданнях кафедр та вченої ради факультету.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Експертна група встановила, що доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК своєчасно надається усім учасникам освітнього процесу, шляхом розміщення їх опису в силабусах (http://geo.chnu.edu.ua/?op=debug&page=ua/051specialties/20_106geo/20ONP/D4osyllabus) та навчальних програмах ОК (http://geo.chnu.edu.ua/?op=debug&page=ua/051specialties/20_106geo/20ONP/D3owork_prog), які оприлюднено на сайті університету, а також подається у формі презентації від викладача відповідної дисципліни під час першого заняття. Відповідно до затвердженої ОНП «Географія» та її навчального плану, силабуси (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07abit/01edprg>), навчальні програми обов'язкових і вибіркових компонентів ОНП розміщені на сайті (http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051specialties/20_106geo/20ONP), з вільним доступ до них. Інформація, що зазначена у відомостях про самооцінювання відповідає дійсності.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В результаті експертизи ЕГ встановила, що поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>). У ЗВО вітається участь НПП та здобувачів третього рівня вищої освіти в організації університетських проєктів; проведення різних заходів за участю Студентського самоврядування (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/studentske-zhyttia/studentskyi-parlament>), Ради молодих вчених (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/pov-iazani-pidrozdily/rada-molodykh-vchenykh>), що відображено на сайті факультету та університету. Викладачі та здобувачі ОНП можуть на власний вибір реалізувати свої наукові інтереси. У результаті роботи у фокус-групах було підтверджено, що щорічна участь НПП у конференціях, публікуються у наукових фахових виданнях, що дає можливість впроваджувати результати своїх досліджень у навчальний процес, та регулярно оновлювати зміст ОНП. Також аспіранти активно залучаються до участі у науково-дослідній та господарській тематиці кафедр географічного факультету, наприклад : «Реакція ландшафтів західного регіону

України на глобальні кліматичні зміни та антропопресію» (<https://is.gd/Ce487u>); «Менеджмент туристичних ресурсів та оцінка суспільно-географічної спадщини вчених Чернівецького вузівського центру» (<https://v.gd/2k27sp>); «Просторове планування і трансформаційні процеси регіонального розвитку Карпато-Подільських областей України»; «Розробка картографічних моделей природно-заповідного фонду Чернівецької області» (<https://is.gd/VG8NM2>). Проте, через відсутність проведення регулярних семінарів, колоквиумів та звітування про виконання роботи один раз на рік, ЕГ рекомендує посилити роботу аспірантів та наукових керівників щодо апробації результатів дослідження, а саме - залучення аспірантів до кафедральних та факультетських наукових семінарів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час проведення акредитаційної експертизи ОНП встановлено, що усі викладачі постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін згідно розробленого ЗВО «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» (<http://surl.li/hilku>). Усі науково-педагогічні працівники активно публікують результати своїх наукових досліджень у виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах та провідних фахових виданнях України. При цьому особлива увага приділяється новітнім методам та застосуванню ГІС-технологій у географії, наприклад, під час чергового перегляду ОНП було внесено зміни до змісту окремих ОК - в ОК5 «Інноваційні методи та ГІС-технології в географічних дослідженнях», внесено зміни до навчального елемента «Робота з картографуванням у програмному забезпеченні ArcGIS чи QGIS», де з урахуванням забезпечення індивідуальної траєкторії було вирішено тематику картографування запропонувати за вибором аспірантів, згідно з тематикою дисертаційного дослідження. Проте, маючи доступ до наукометричних баз, не у всіх ОК подано перелік літератури з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв. У ЗВО вітається участь НПП у науково-методичних конференціях з метою обізнаності у новітніх тенденціях формування ОНП та їх складових, зокрема Косташук І.І., Заблотовська Н.В., взяли участь у Міжнародній конференції «Моделі міждисциплінарних та міжгалузевих освітніх та освітньо-наукових програм: виклики, можливості та варіанти впровадження» (<http://surl.li/bdoac>; <http://surl.li/bdnxc>), що було підтверджено під час роботи фокус-груп.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Експертною групою встановлено, що навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО регулюються «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти» (<http://surl.li/aeudh>). У результаті роботи фокус-груп встановлено, що НПП та аспіранти мають можливість проходити стажування та підвищення кваліфікації за кордоном, брати участь у літніх школах та міжнародних конференціях, про що їх постійно інформує міжнародний відділ Університету, у тому числі, під час інформаційних зустрічей на факультеті (<http://surl.li/qjibb>). Наприклад: Д. Шкаєва взяла участь у Міжнародній літній школі з карсту та спелеології в рамках проєкту «Arqus for Ukraine», Польща, 16-23.07.2023 р. (<http://surl.li/qiupd>). В. Шавранський та Д. Шкаєва два роки поспіль беруть участь в міжнародній конференції Climate and Environmental Changes in Central-Eastern Europe. Past, Present and Future (Vatra Dornei). Р. Тіміш взяла участь у The 18th Edition of Present Environment Sustainable Development International Conference «Al. I. Cuza» (Iași, 9-10.06.2023). О. Закревський взяв участь у The 16th Edition of Present Environment Sustainable Development International Conference «Al. I. Cuza» (Iași, 18.06.2021). М. Салій та Р. Кісіль пройшли стажування «International innovative scientific and pedagogical experience of training for Doctor of Philosophy degree (PhD)» в Каліфорнійському університеті (м.Лос-Анджелес, США) (<http://surl.li/qfldz>). Підтверджуючих документів щодо участі здобувачів ОНП у програмі міжнародної академічної мобільності «Подвійний диплом» надано не було, а під час роботи у фокус-групах студенти поінформували, що така практика на ОНП «Географія» не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

У ЗВО наявна та всебічно висвітлена на сайті нормативна база внутрішніх документів, які забезпечують та регулюють навчальний процес. НПП здійснюють активне поєднання навчання та наукових досліджень, займаються науковою діяльністю, що тісно пов'язана із ОНП Географія та впроваджують результати науково-дослідної роботи в освітній процес. На факультеті виданні навчальні посібники, монографії, проводяться наукові конференції, є періодичне фахове видання категорії Б.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкою стороною в контексті критерію 4, підкритерію 4.4 є часткове використання доступу до наукометричних баз, не у всіх ОК подано перелік літератури з врахуванням сучасних публікацій світових видавництв, тому ЕГ пропонує

доповнити перелік літератури у силабусах ОК4, ОК6 сучасними публікаціями світових видавництв до кінця поточного навчального року. Також ЕГ рекомендує посилити роботу аспірантів та наукових керівників щодо апробації результатів дослідження, а саме - залучення аспірантів до кафедральних та факультетських наукових семінарів.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Форми навчання та викладання за ОНП «Географія» сприяють досягненню РН та освітніх компетентностей, передбачених ОНП. Наявна розгалужена мережа каналів щодо інформування здобувачів освіти про цілі ОНП, освітні компоненти, критерії оцінювання та ін. (використання веб-ресурсів Zoom та Moodle, усне спілкування, месенджери). Освітня діяльність загалом відповідають Критерію 4, у підкритеріях 1-3 зафіксована повна відповідність, у підкритеріях 4.4 – 4.5 зафіксована часткова невідповідність, проте виявлені недоліки не є суттєвими, можуть бути усунуті до чергового перегляду ОНП та не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основними документами, що регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів, є: «Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>) та додаток до нього. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти враховує особливості Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Формами контрольних заходів є поточний семестровий контроль (тестування, письмові аналітичні завдання, усне фронтальне опитування, доповіді та презентації) та підсумковий контроль (іспит, залік), що здійснюється з метою оцінювання РН у формі тестів, питань та ситуаційних завдань. У навчальному плані для кожного освітнього компонента зазначається періодичність і терміни здійснення контрольних заходів. Різні форми контролю у межах ОК ОНП дозволяють контролювати процеси набуття здобувачами РН, теоретичні знання та практичні навички, що формують цілісну систему засвоєння матеріалу з кожної дисципліни за певний проміжок часу у логічно-побудованій системі навчального процесу. Діагностика рівня набутих фахових компетенцій відбувається під час складання іспиту або заліку за ОК. У ході експертизи встановлено, що поточний контроль за даною ОП включає різні види контрольних заходів. Характерно, що застосовуються різнорівневі види завдань. Інформацію про форми контрольних заходів окремих ОК наведено у силабусах та Робочих програмах (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/07abit/01edprg>), (http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/051specialties/20_106geo/20ONP), таким чином, вони доступні для ознайомлення. Інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання викладачі повідомляють здобувачам на першому занятті з відповідної дисципліни, що було підтверджено під час інтерв'ювання НПП та аспірантів.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт третього рівня (доктор філософії) вищої освіти за спеціальністю 106 «Географія» відсутній. У Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича атестація здобувачів третього ступеня освіти здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<http://surl.li/hikok>), «Положення про підготовку здобувачів освіти ступеня доктора філософії у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/42idlnj3/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii.pdf>), «Положення Про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/2fjf3hfj/polozhennia-pro-atestatsiiu-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii.pdf>), затвердженої та оприлюдненої ОНП. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є завершеною науковою працею, що написана із дотриманням усіх вимог, не повинна містити плагіату, фальсифікацій, та має бути розміщена у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясовано, що рівень їхньої поінформованості щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання знань є достатнім, здобувачам забезпечуються рівні умови та єдині правила, що надаються відповідно до «Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<http://surl.li/affxu>). У ЧНУ ім. Ю. Федьковича об'єктивність екзаменаторів, процеси запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються процедурами, встановленими «Положенням про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів ЧНУ ім. Ю. Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hofnofgh/polozhennia-pro-apeliatsiiu.pdf>). У випадку спірних питань стосовно оцінювання результатів підсумкового семестрового контролю знань здобувач має право на апеляцію, відповідно до якої, створюється апеляційна комісія, яка розглядає спірне питання. Ліквідацію академічної заборгованості з навчальної дисципліни аспіранти здійснюють у місячний строк після завершення заліково-екзаменаційної сесії в усній формі, як комплексну перевірку їхнього рівня знань та вмінь конкретної дисципліни. Окрім того, з метою врегулювання конфлікту інтересів, здобувач може звернутися до голови комісії з питань етики та академічної доброчесності географічного факультету. За результатами звіту СО, опитувань здобувачів (https://www.chnu.edu.ua/media/dwoec4rj/onp-phd_onp-heohrafiia_2023.pdf), встановлено, що за час дії ОНП конфлікту інтересів зафіксовано не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Основними документами, що визначають політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності у ЗВО є: «Статут Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<http://surl.li/hfbbby>), «Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<http://surl.li/jemzr>), «Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<http://surl.li/affyv>), «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/xe1lulcg/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>). Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами, НПП, студентським самоврядуванням, гарантом ОНП, адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами ЕГ пересвідчилися у дотриманні вимог академічної доброчесності, її популяризації, обов'язковій перевірці робіт на плагіат (надано відповідно до запиту ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/d740a354-952a-4cae-a792-b2d418b02cf8>)). Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмного продукту Unicheck, після чого видається відповідний висновок про рівень унікальності роботи. Здобувачі обізнані щодо поняття «академічна доброчесність», процедури перевірки на наявність плагіату, максимально допустимого відсотку запозичень при написанні робіт, а також важливості дотримання принципів академічної доброчесності. Випадків академічної недоброчесності аспірантами зафіксовано не було, тому необхідність у вживанні якихось заходів не виникала. У ЧНУ імені Юрія Федьковича за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності, наприклад, повторного проходження контролю й оцінювання (контрольна робота, іспит, тощо). ЕГ рекомендує продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності та надання здобувачам освіти можливості дворазової перевірки в системі Unicheck (при потребі) своїх наукових та кваліфікаційних робіт.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Критерії оцінки та форми перевірки знань чітко визначені, забезпечують об'єктивність та розуміння для всіх учасників навчального процесу. Встановлені процедури оскарження результатів і можливість повторного складання контрольних завдань є чіткими, зрозумілими для всіх членів освітнього процесу. Аспіранти добре ознайомлені з правилами академічної доброчесності і дотримуються їх.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертна група рекомендує подальше виконання наступних дій: проведення регулярних опитувань студентів для оцінки об'єктивності оцінювання та запобігання можливим конфліктам (ЕГ рекомендує проводити такі опитування в кінці кожного семестру, починаючи з червня 2023/2024 навчального року); продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності та надати

здобувачам освіти можливість дворазової перевірки в системі Unichек (при потребі) своїх наукових та кваліфікаційних робіт.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОНП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 5.1-5.3. з недоліками у підкритерії 5.4. Система організації контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та політика академічної доброчесності загалом відповідає вимогам критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз відомостей про СО, додаткових матеріалів, наданих на запит ЕГ, а також проведені зустрічі засвідчили, що досягнення цілей та програмних результатів навчання, забезпечують НПП із відповідною академічною кваліфікацією. Гарантом ОНП є д. геогр. н., проф. В. П. Руденко, досвід та академічна кваліфікація якого дозволяють компетентно здійснювати координацію освітньої діяльності за даною ОНП. Аналіз Відомостей про СО свідчить про відповідність академічної кваліфікації НПП тим ОК, які викладають, що підтверджено дипломом про вищу освіту, науковим ступенем, тематикою наукових досліджень та публікацій, підвищеннями кваліфікації, науково-практичною діяльністю НПП, дотриманням пунктів ЛУ тощо. Зокрема, ОК2 Рупташ О. В. має опубліковані монографії та розділи у монографіях, низку відповідних публікацій у фахових виданнях України категорії А та Б. Викладач ОК 3.1 Галушка З. І. має публікації у фахових виданнях, розроблено та впроваджено дистанційний курс в системі MOODLE «Проектний менеджмент». Викладач ОК5 Заблотовська Н. В. має низку відповідних публікацій у фахових виданнях України категорії А та Б, також підвищення кваліфікації з питань інноваційних методів та технологій. Викладач ОК6 Косташук І. І. має відповідні публікації та два міжнародні стажування саме за профілем ОК. Наявні підручники, посібники, монографії, наукові статті у фахових виданнях України категорій А та Б і виданнях, що включені до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web Of Science Core Collection. Варто підкреслити відповідність тематики наукових досліджень кожного НПП та освітнього компонента, який він забезпечує. Освітній процес та викладання обов'язкових ОК за даною ОНП забезпечують сім викладачів, всі мають науковий ступінь та вчене звання (100%). У тому числі: п'ять докторів наук (Галушка З.І., Малик І.В., Руденко В.П., Косташук І.І., Рупташ О.В.), що складає 71% та двоє кандидатів (Заблотовська Н.В., Манютіна О.І.); четверо професорів (Галушка З.І., Малик І.В., Руденко В.П., Косташук І.І.), що складає 57%, троє доцентів (Заблотовська Н.В., Рупташ О.В., Манютіна О.І.), що складає 43%. У статевій структурі викладачів 57 % жінок та 43 % чоловіків. Науковими керівниками дисертаційних робіт аспірантів є проф. І.І. Косташук, проф. В.П.Руденко, проф. Ю.С. Ющенко, проф. О.С. Чубрей, проф. Б.Т. Рідуш, проф. М.Д. Заячук, доц. Н.В.Заблотовська, доц. Д.І.Холявчук, доц. В.І. Косташук, доц. О.В. Паланичко, доц. М.Д. Пасічник, доц. С.М. Кирилюк. Теми дисертацій аспірантів затверджуються на засіданнях відповідних кафедр, Вченою радою географічного факультету та Вченою радою університету. Онлайн-зустріч ЕГ з НПП та здобувачами підтвердила добре налагоджену співпрацю між учасниками освітнього процесу. Зазначене дає підстави констатувати, що академічна та професійна кваліфікація НПП, залучених до реалізації ОНП «Географія», повною мірою забезпечує досягнення задекларованих цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура проведення конкурсного добору викладачів здійснюється у відповідності до «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4cihxzdb/pro-provedennia-konkursu-na-zamishchennia-vakantnykh-posad.pdf>). Для забезпечення освітньої діяльності на ОП «Географія» для участі у конкурсі мають право подаватися особи, які мають науковий ступінь та вчене звання і за своїми професійно-кваліфікаційними якостями відповідають вимогам, установленим для науково-педагогічних працівників Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», умовам оголошеного конкурсу. На факультеті створена та функціонує Постійна Комісія при Вченій раді географічного факультету з питань регламенту та кадрової політики (http://geo.chnu.edu.ua/res/geo/1/norn_doc/polozhennya%20pro%20postiynu%20komisiyu%20z%20pytan%20rehlamenu%20ta%20kadrovoyi%20polityky.pdf). Окрім процедури конкурсного відбору передбачена процедура продовження перебування на посаді. Щороку визначається рейтинг НПП згідно з Положенням про рейтинг викладачів (<https://www.chnu.edu.ua/media/t3vjkhgu/polozhennia-pro-reitynh-vykkladachiv.pdf>), що є інструментом моніторингу

та оцінювання рівня професіоналізму викладачів. Результати щорічного рейтингу оприлюднюються, переможці визначаються у форматі «ТОП-20». Серед викладачів, які задіяні в освітньому процесі ОНП «Географія» до ТОП-20 входили проф. І.І. Косташук, проф. О.С.Чубей, проф. Б.Т.Рідуш, доц.Д.І.Холявчук (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/naukovi-informatsiini-resursy/reitynh-ta-zvitnist/vnutrishnouniversytetski-reitynh/reitynh-naukovykh-ta-naukovo-pedahohichnykh-kadriv-za-vydamy-diialnosti/>). Процедури добору викладачів у цілому дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП. Під час фокус-групи ЕГ з адміністрацією ЗВО, сервісним персоналом, гарантом ОНП та НПП було підтверджено виконання процедури конкурсного добору. Зокрема, перший проректор В.О. Балух підкреслив вимоги до НПП, які враховуються при продовженні контракту та проведенні конкурсного добору, процедуру добору та функції Комісії з питань регламенту та кадрової політики (http://geo.chnu.edu.ua/res/geo/1/norn_doc/polozhennya%20pro%20postynnu%20komisiyu%20z%20pytan%20rehlamenu%20ta%20kadrovoyi%20polityky.pdf), яка функціонує при вченій раді географічного факультету. Декан географічного факультету М.Д. Заячук наголосив на умовах контрактів із НПП, показниках їхньої діяльності, можливості заохочення та врахування високих досягнень при звітуванні НПП та конкурсному добору. Начальник відділу кадрів Н.М. Яценюк підкреслила процедуру конкурсного добору та вимоги до претендентів на посади асистентів/доцентів/професорів, а також частоту оголошення конкурсів, проінформованість широко кола, можливості участі та її процедуру.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

До організації та реалізації освітнього процесу за ОНП «Географія» активно долучаються роботодавці та стейкхолдери, що сприяє набуттю аспірантами компетентностей, проведенню фундаментальних та прикладних досліджень та дослідницьких навичок у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять тощо. Представники університетів-партнерів долучаються до проведення гостьових лекцій ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=16147](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=16147)) та семінарів ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=18630](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=18630)), участі в інших заходах, що підтверджено документами про співпрацю із закордонними ЗВО, участь аспірантів та їх наукових керівників у наукових проєктах, у т.ч. міжнародних та академічну мобільність аспірантів (наданих відповідно на запит ЕГ, п.1). Представники роботодавців подають рекомендації щодо удосконалення змісту ОНП, висловлюють власні думки під час її рецензування тощо. Зокрема, беруть участь у розширених засіданнях групи забезпечення ОНП «Географія» та обговоренні змісту даної ОНП, а також Проєкту Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 106 «Географія» ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=15516](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=15516)). Беруть участь у рецензуванні ОНП «Географії», підготовці відгуків та рекомендацій. Під час онлайн-зустрічі із роботодавцями було підтверджено їхню залученість до реалізації освітньої програми, зацікавленість у підготовці фахівців вищої кваліфікації, активну участь у перегляді ОНП, проведенні майстер-класів та інших спільних заходів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

За ОНП «Географія» достатньо широка практика впровадження бінарних занять, до проведення яких запрошуються провідні фахівці та експерти-практики. До бінарних лекцій у рамках ОК «Методологія та організація наукової роботи в економічній, соціальній та фізичній географії» долучались: перший заступник голови Чернівецької обласної ради Микола Гуйтор ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=18680](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=18680)), начальник відділу супроводу реформ та аудиту місцевих програм виконавчого апарату Чернівецької обласної ради Петро Брижак ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=18680](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=18680)), [http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=17419](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=17419)), в.о. директора Комунального закладу «Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області» к.пед.н. Наталія Куриш, заступник директора з науково-методичної роботи к.і.н. Тамара Богачик ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=18598](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=18598)), начальник Управління екології та природних ресурсів Чернівецької обласної військової адміністрації Микола Білокоп та ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=18543](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=18543)), директор видавництва «Рута» Василь Бакай ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=18515](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=18515)), заступник директора наукової бібліотеки з питань інформаційних технологій Олег Шилюк [http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=18489](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=18489). Під час зустрічі з роботодавцями ЕГ отримала інформацію стосовно залучення до бінарних занять.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО діє «Положення про підвищення кваліфікації НПП» (https://drive.google.com/file/d/1opL_rGqQxGOytwv1IkoQUAKdjKInQeK6/view), згідно з яким НПП проходять підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років. Згідно з п.1.8. Положення «НПП може підвищувати свою кваліфікацію в Україні та за кордоном» (крім держави, яка визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом)». Згідно з таблицею 2 Відомостей про СО, усі НПП, задіяні в реалізації освітнього процесу за ОНП «Географія», проходять стажування частіше, ніж визначено у Положенні. Зокрема пройшли стажування у наступних закладах в Україні: Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова (проф. І.І. Косташук, доц. Н.В. Заблотовська, 2019 р.), у ВНЗ «Український Католицький Університет»

(проф. О.В. Рупташ, 2019 р.), у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (доц. О.В. Манютіна, 2022 р.) та за кордоном: у Білостоцькому університеті (м.Білосток, Польща; проф. І.В. Малик, проф. І.І. Косташук, 2021 р.), в Університеті Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія; проф. О.В.Рупташ, 2021 р., проф. В.П. Руденко, 2023 р.); в Університеті природничих наук у Любліні (м. Люблін, Польща; проф.І.І. Косташук, 2020 р.), у Байройтському університеті (м.Байрот, Німеччина; проф. О.В. Рупташ, 2022 р.). У рамках програми академічної мобільності Erasmus+ проф. В.П. Руденко викладав у Щецинському університеті (м. Щецин, Польща, 2023р.) та мав стажування в Університет Павла Йозефа Шафарика в місті Кошице (Словаччина, 2024 р.). Професійному розвитку викладачів сприяють проходження курсів, участь в програмах підвищення кваліфікації, вебінарах, семінарах-практикумах, проходження наукових та практичних стажувань, у тому числі – організованих ЗВО (зокрема, програми підвищення кваліфікації «Основи користування MOODLE», «Науково-методичний семінар-практикум «Загальна теорія і методика викладання фахових дисциплін англійською мовою», які пройшла доц. О.В. Манютіна, 2020 р.). До програм академічної мобільності, міжнародних стажувань, реалізації міжнародних проєктів активно долучаються наукові керівники аспірантів, що підтверджено наданою на запит ЕГ інформацією (п.1 згідно з запитом). До процедур моніторингу належить щорічне звітування та рейтинг НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Згідно зі Статутом (<https://www.chnu.edu.ua/media/q2nfmjke/statut-2022-mon.pdf>) Колективним договором (<https://www.chnu.edu.ua/media/ixsif41c/kolektyvnyy-dohovir-2022-2025.pdf>) у ЗВО діє система морального та матеріального заохочення учасників освітнього та наукового процесів за високі досягнення у діяльності. Щороку визначається рейтинг НПП згідно з Положенням про рейтинг викладачів (<https://www.chnu.edu.ua/media/t3vjkhgu/polozhennia-pro-reitynh-vykladachiv.pdf>), що є основою для морального стимулювання та матеріального заохочення НПП (преміювання, встановлення надбавок, представлення до присвоєння почесних звань тощо) (с.4 Положення). За період функціонування ОНП «Географія» НПП, які задіяні в освітньому процесі входили до числа переможців за щорічними рейтингами: до ТОП-20 Професорів входили проф. І.І. Косташук, проф. О.С.Чубей, проф. Б.Т.Рідуш; до ТОП-20 доцентів – доц. Д.І. Холявчук (<https://www.chnu.edu.ua/nauka/naukovi-informatsiini-resursy/reitynhy-ta-zvitnist/vnutrishnouniversytetski-reitynhy/reitynh-naukovykh-ta-naukovo-pedahohichnykh-kadriv-za-vydamy-diialnosti/>). У ЗВО передбачено також нематеріальне заохочення: грамоти, подяки, нагороди та звання. Згідно з Відомостями про СО, впродовж останніх трьох років подяками та грамотами відзначені проф. М.Д. Заячук, проф. І.І. Косташук, проф. Б.Т. Рідуш, проф. В.П.Руденко, доц. Д.І.Холявчук, доц. Н.В. Заблотовська, та інші, що підтверджено під час онлайн зустрічі з адміністрацією ЗВО, деканом географічного факультету та НПП. Зокрема, проректор ЗВО В.О. Балух зазначив, що передбачена надбавка у розмірі 20% посадового окладу для переможців рейтингу НПП (топ-20 професорів, топ-20 доцентів, топ-20 асистентів)

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Освітній процес за ОНП «Географія» забезпечують викладачі з науковими ступенями, вченими званнями, які мають публікації наукового та методичного характеру, регулярно проходять підвищення кваліфікації, у тому числі – закордонні стажування, що забезпечує досягнення визначених цілей навчання за ОНП на найвищому рівні. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими, до викладання ОК залучаються фахівці з огляду на їхню кваліфікації та здобутки. Високою є академічна мобільність НПП, викладачі активно залучаються до розробки дослідницьких проєктів, грантових програм, виконання науково-дослідних робіт. Тісною є взаємодія з роботодавцями, експертами-практиками та стейкхолдерами, які беруть участь як запрошені лектори-практики в навчальному процесі, а також надають рекомендації щодо удосконалення ОНП. У ЧНУ імені Ю. Федьковича функціонує система матеріального та морального заохочення розвитку НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Аналіз кадрового складу засвідчує високий рівень відповідності академічної кваліфікації НПП тим освітнім компонентам, які вони викладають на ОНП «Географія». ЗВО демонструє готовність до удосконалення. До аудиторних занять за ОНП залучаються роботодавці та експерти в галузі географії, зокрема існує практика проведення бінарних лекцій, до яких залучаються провідні науковці, професіонали-практики, представники роботодавців. ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів, стимулює розвиток викладацької майстерності. Процедура моніторингу та оцінювання рівня професіоналізму викладачів здійснюється шляхом визначення рейтингу НПП, результати якого оприлюднено на офіційних сторінках, а переможці отримують доплату впродовж навчального року. Враховуючи повну відповідність, взірцевий характер ОНП за всіма підкритеріями критерію 6, наявність у ЗВО зразкових та інноваційних практик за підкритеріями 6.1, 6.3, 6.4, 6.6, , ЕГ дійшла висновку про відповідність за критерієм 6 – рівню А.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ мала змогу переконатись у наявності достатніх фінансових та матеріально-технічних ресурсів ЗВО для реалізації ОНП. Вивчаючи відомості СО та оглядаючи МТБ експерти ознайомились із навчальним корпусом №4, де в наявності 40 аудиторій, які обладнані проекторами, екранами для презентацій, мультимедійним обладнанням, бібліотечними фондами (понад 2,7млн. примірників) (<http://surl.li/pihnf>), передбачено безоплатний доступ до читальної зали із вільним доступом до фондів бібліотеки, електронних каталогів (<http://surl.li/afqyo>). Потужна наукова бібліотека з безоплатним доступом до бібліотечних фондів та вільним доступом до освітніх Інтернет-джерел має відкритий безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз даних, що забезпечує доступ здобувачам ВО до сучасних іноземних наукових праць і публікацій. Також бібліотека забезпечує безоплатну перевірку унікальності кваліфікаційних робіт здобувачів ВО за допомогою програми Unicheck. Для потреб здобувачів ВО на географічному факультеті передбачено 4 комп'ютерних класи із ліцензійним програмним забезпеченням та із програмами вільного коду (забезпечують досягнення ПРНО2, ПРНО4, ПРНО5, ПРНО9, використовуються у викладанні ОК4, ОК5, ОК6 та ОК3.1, ОК3.2), наявний вільний доступ до безпечної мережі інтернет Eduram. Для провадження наукової діяльності у розпорядженні здобувачів ВО: дендропарк, природничий та геологічний музеї, кімната-музей картографії, метеостанція та геофізична обсерваторія, 6 лабораторій різного наукового спрямування та інші матеріальні фонди. Університет демонструє значні можливості для дистанційного навчання та розміщує навчальний контент, що знаходиться на технічно-програмній платформі на основі комплексів MOODLE, що включає навчально-методичне забезпечення ОК (<http://surl.li/pgbrb>). Також має власну студію для запису онлайн-курсів та ведення власних YouTube-каналів. Під час огляду МТБ ЕГ мала можливість ознайомитись з реальними умовами проведення навчальних занять в аудиторіях ЗВО та переконалась у наявності сертифікованого укриття для забезпечення безпеки здобувачів ВО у сучасних умовах.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ мала можливість пересвідчитись, що ЗВО та географічний факультет, де реалізується ОНП, забезпечують вільний і безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Освітнє середовище спрямоване на задоволення потреб та інтересів усіх учасників освітнього процесу. Зокрема, корпус ЗВО, комп'ютерні класи, кафедри, аудиторії мають доступ до безпечної Інтернет-мережі Eduram. Іногородні здобувачі ВО, що навчаються за ОНП, мають змогу, за потреби, бути забезпеченими ліжко-місцями в гуртожитку. Всі будівлі і внутрішні приміщення відповідають санітарно-технічним нормам і правилам. Для аспірантів, що проживають у гуртожитку, є можливість користуватися мережею Internet. На платформі MOODLE та у науковій бібліотеці є всі необхідні навчальні та методичні матеріали у вільному доступі. Також здобувачі ВО та НПП підтвердили, що вони мають можливість вільно і безоплатно користуватися наявним ліцензійним програмним забезпеченням, лабораторіями та музеями для освітніх потреб. Також бібліотека забезпечує безоплатну перевірку унікальності кваліфікаційних робіт здобувачів ВО за допомогою програми Unicheck. Варто зазначити, що адміністрація ЗВО, гарант ОНП та викладачі завжди знаходяться на зв'язку зі здобувачами ВО стосовно будь-яких їх потреб та інтересів, а також представники ОСС активно залучаються до внесення пропозицій щодо покращення освітнього середовища.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час акредитаційної експертизи, вивчення відомостей СО та спілкування з фокус-групами здобувачів ВО, ОСС та працівниками сервісних підрозділів, ЕГ встановила, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я учасників освітнього процесу. У ЗВО проводяться профілактичні заходи й інструктажі, які стосуються своєчасного

інформування здобувачів ВО про правила здорового способу життя, поведінки у соціумі, надання першої медичної допомоги та правил поведінки в умовах воєнного стану. У ЗВО розроблено та оприлюднено алгоритм дій під час надзвичайних ситуацій (<http://surl.li/lruge>). У разі повітряної тривоги здобувачі ВО та НПП переходять у сертифіковане укриття, що знаходиться у нормативній доступності. Для активного відпочинку та фізичного розвитку у ЗВО діє фізкультурно-оздоровчий комплекс (із різноманітними залами та майданчиками). Є туристичне спорядження, сучасний спортивний інвентар та обладнання. На території студмістечка функціонують медпункт, стоматологічний кабінет тощо. На географічному факультеті створено студентський простір «Екватор» (<http://surl.li/pihyh>). На факультеті створені належні умови для оперативної співпраці із споживачами освітніх послуг та реагування на їх потреби. Навчальні корпуси та гуртожитки, аудиторії та лабораторії відповідають санітарним вимогам, мають вогнегасники, плани евакуації та необхідні інструкції. У ЧНУ імені Юрія Федьковича здійснюється систематичний технічний нагляд за територією та внутрішніми приміщеннями і за необхідності виконується капітальний та поточний ремонт. В університеті функціонує соціально-психологічний центр та медіаційна служба (<http://surl.li/putee>, <http://surl.li/pvtpv>), функціонує Центр культури і дозвілля (<http://surl.li/kirwc>). Фізична безпека учасників освітнього процесу забезпечується воєнізованою охороною ЧНУ. На кафедрах та в деканаті наявні медичні аптечки, вогнегасники, у корпусах розміщені схеми евакуації. Таким чином, ЗВО задовольняє потреби та інтереси здобувачів ВО у безпеці та якості освітнього середовища в повному обсязі.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час вивчення відомостей СО та зустрічей з фокус-групами ЕГ з'ясувалося, що здобувачі ВО отримують всебічну освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку від ЗВО, адміністрації Географічного факультету та гаранта ОНП. Основна комунікація з аспірантами здійснюється через сектор аспірантури і докторантури (<http://surl.li/putqc>), профільного заступника декана (<http://surl.li/qfndi>), завідувачів кафедр, гаранта ОНП та наукових керівників, Раду молодих вчених (<http://surl.li/lmjvd>), а також через інформування на сайті ЗВО (<http://surl.li/qfndc>) та географічного факультету (<http://surl.li/qfncw>). Проводяться консультативні зустрічі зі здобувачами ВО (<http://surl.li/qfncp>). За допомогою сервісу корпоративної пошти ЗВО можливий зв'язок з усіма учасниками освітнього процесу Університету. В інформаційній підтримці значну роль відіграє інтернет-комунікація, зокрема веб-сторінки географічного факультету, які постійно оновлюються (<http://surl.li/affwc>, <http://surl.li/qfncs>, <http://surl.li/qfnbx>). З метою підтримки здобувачів за ОНП діє Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених (<http://surl.li/pfucn>), а також Університетом започатковано грант для молодих вчених (<http://surl.li/qfnes>), а міською радою стипендії за високі наукові досягнення для молодих науковців (<http://surl.li/qfnen>). Потреби здобувачів ВО за даною ОНП забезпечують: Відділ комунікацій та брендингу (<http://surl.li/pjarpq>), Центр культури і дозвілля (<http://surl.li/kirwc>), Відділ міжнародних зв'язків (<http://surl.li/phyqk>), Відділ з виховної роботи та гуманітарної освіти (<http://surl.li/mdjek>). Для виявлення та розв'язання проблемних ситуацій у ЗВО діють соціально-психологічний центр та медіаційна служба (<http://surl.li/putee>, <http://surl.li/pvtpv>). З метою виявлення проблемних питань проводяться соціологічні опитування щодо рівня задоволеності здобувачів вищої освіти такою підтримкою, за результатами яких було виявлено, що більшість здобувачів ВО за ОНП задоволені на достатньому рівні (<http://surl.li/qfncm>). Варто зазначити, що скарг та нарікань від здобувачів ВО за ОНП щодо освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки не надходило.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Відповідно до відомостей СО та зустрічей з фокус-групами, ЕГ може зробити висновок, що освітнє середовище ЗВО в повному обсязі створює можливості для навчання осіб з особливими освітніми потребами. Відповідна вимога регламентована Положенням про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/aeuhx>), де розроблено спеціальний «Порядок супроводу осіб з інвалідністю, інших маломобільних груп населення» (<http://surl.li/aeuix>), висвітлено правила забезпечення вільного доступу до приміщень університету особам з обмеженими можливостями. Приміщення університету є доступними для осіб з інвалідністю та представників інших маломобільних груп населення, що підтверджено спеціальним технічним висновком (<http://surl.li/aeuiz>). На географічному факультеті, враховуючи розміщення навчального корпусу в межах архітектурного ансамблю Резиденції митрополитів Буковини та Далмації, що є об'єктом спадщини ЮНЕСКО, для комфортного пересування та перебування здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами розраховані аудиторії цокольного поверху і також створено належні умови на інших поверхах (пандус, покажчики з використанням шрифту Брайля). В Університеті функціонує дистанційна форма навчання з електронним наповненням всіх дисциплін на Moodle, створено облікові записи кожного викладача і здобувача ВО для забезпечення безперешкодної комунікації. Поряд з цим у ЗВО є YouTube-студія, де є можливість записувати онлайн-курси, лекції та відео для наповнення платформ дистанційного навчання Університету. На сьогодні, за ОНП «Географія» немає здобувачів ВО з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною

для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час аналізу відомостей СО ЕГ пересвідчилась, що у ЗВО сформовані відповідні правила і процедури вирішення конфліктних ситуацій у наступних документах: 1) Правилах академічної доброчесності університету (<http://surl.li/affyt>), 2) Положенні про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу (<http://surl.li/afkzh>), 3) Етичному кодексі (<http://surl.li/afkzj>). Університетом застосовується медіація як інноваційний метод вирішення конфліктів за підтримки навчально-наукової лабораторії медіації, переговорів та арбітражу у структурі кафедри публічного права. Функціонує соціально-психологічний центр, спеціалісти якого займаються проблемами запобігання, розв'язання та профілактики конфліктів, а також надають консультації і здійснюють безкоштовну просвітницьку роботу щодо конфліктних ситуацій, а в навчальному корпусі є відповідна контактна інформація. (<http://surl.li/qfnbl>). На географічному факультеті діє комісія з питань етики та академічної доброчесності, до складу якої входять представники всіх кафедр (<http://surl.li/pdyvh>). У ЗВО та на географічному факультеті здійснюється моніторинг фактів корупції, дискримінації, сексуальних домагань. Основний інструмент такого моніторингу – анонімне опитування здобувачів ВО. Для забезпечення, за потреби, анонімності працює скринька довіри (<http://surl.li/aeufc>). Випадків корупції, будь-яких видів дискримінації чи сексуальних домагань на факультеті не зафіксовано.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Під час проведення акредитаційної експертизи, ЕГ встановила наявність зразкових та інноваційних практик за даним критерієм, зокрема, наявність у ЗВО потужної матеріально-технічної бази, що взірцево сформована з урахуванням принципів інклюзивності та безбар'єрності, правил безперешкодного доступу здобувачів ВО з особливими освітніми потребами (наявні інформаційні покажчики по всьому корпусу з Qr-кодами, вказівники зі шрифтом Брайля, пандуси). ЗВО не тільки має потужну МТБ (наукова бібліотека на понад 2,7 млн примірників з доступом до міжнародних наукометричних баз (реалізація РНО1 і РНО3, РНО7 і РНО8), YouTube-студія (забезпечення якісними інноваційними освітніми матеріалами всіх ОК та досягнення заявлених у ОНП РН), лабораторії із сучасним комп'ютерним та ліцензійним програмним забезпеченням (досягнення РНО2, РНО4 і ПРН05, РНО6, РНО9), цифровими метеостанціями (використання у проведенні досліджень за темами дисертацій здобувачів ВО), квадрокоптерами тощо), а й постійно розвиває її за рахунок участі в регіональних програмах фінансування науки, виконання держбюджетних тем та міжнародних грантів, що відображає взірцеву практику залучення позабюджетних ресурсів та оновлення МТБ в умовах обмеженого фінансування під час війни та інших викликів. У ЗВО діють інноваційні методи вирішення конфліктів за підтримки навчально-наукової лабораторії медіації, переговорів та арбітражу. Зразковою є практика підтримки здобувачів ВО за рахунок впровадження університетських грантів для молодих вчених та надання можливостей у співпраці з ОМС (міською радою) для здобувачів ВО отримати стипендії для молодих вчених за високі досягнення у науці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Враховуючи повну відповідність, взірцевий характер ОНП за всіма підкритеріями критерію 7, наявність у ЗВО зразкових та інноваційних практик за підкритеріями 7.1, 7.2, 7.3, 7.4, 7.5, 7.6, ЕГ дійшла висновку про відповідність за критерієм 7 – рівню А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО регламентується «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм» (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view), згідно з яким відбувається щорічний перегляд ОП або за необхідності (п.3.1). У ЗВО функціонує Центр забезпечення якості вищої освіти <https://www.chnu.edu.ua/navchannia/posluhy-dlia-zdobuttia-osvity/zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity/>. Перегляд ОНП «Географія» було ініційовано на початку 2022 року. Зміни стосувалися переважно освітньої складової. Зокрема, до переліку обов'язкових ОК було додано «Інноваційні методи та ІС-технології в географічних дослідженнях». Було розширено перелік вибіркових дисциплін за рахунок включення наступних: «Кліматичні зміни та гірські геосистеми», «Соціальна географія України: нові напрями досліджень», «Моделювання й прогнозування розвитку регіонів України», «Суспільно-географічна районологія та основи регіональної політики», а також внесені корективи і подано дві вибіркові ОК як «Методики регіональних суспільно-географічних досліджень» та «Палеоландшафти кварталу». Також було уточнено перелік компетентностей та результатів навчання відповідно до досвіду інших ЗВО та зростаючих вимог підготовки аспірантів. Окрім членів робочої групи (проф. В.П. Руденко, проф. Б.Т.Редущ, проф.І.І. Косташук, проф. М.Д. Заячук та ін.) до обговорення долучалися стейкхолдери (проф. М.С. Дністрянський, проф. О.О.Любіцева) та здобувачі (Р. Тіміш, Д. Золотунець). Останній перегляд ОНП «Географія» відбувся восени 2023 року. Додано розділ «Форма атестації здобувачів вищої освіти», внесено зміни до графіку освітнього процесу та навчальних планів та інш. Оновлена ОНП «Географія» затверджена Вченою радою Університету 27 листопада 2023 р. (протокол № 14 <https://www.chnu.edu.ua/media/falfn45i/protokol-14-vid-27112023-roku.pdf>), яка вводиться в дію з 01.09.2024року. На запит ЕГ гарантом ОНП були надані протоколи засідань випускових кафедр, вченої ради географічного факультету (протокол № 10 від 27 квітня 2022 року <http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/VchenaRada/Protokol10%2027.04.22.%20docx.pdf>, протокол № 4 від 15 листопада 2023 року <https://drive.google.com/file/d/15D38F1GWu9MigYiLCGwSUTlRLjFvUGwQ/view?usp=sharing>), вченої ради університету (протокол № 6 від 26 травня 2022 року (стор.40) <https://www.chnu.edu.ua/media/qpzjfyf/zasidannia-ta-rishennia-vchenoi-rady-vid-26052022.pdf>, протокол № 14 від 27 листопада 2023 року (стор.67) <https://www.chnu.edu.ua/media/falfn45i/protokol-14-vid-27112023-roku.pdf>), що стосувались питання періодичного перегляду освітньої програми. Під час онлайн зустрічей і аспіранти, і НПП підтвердили свою участь у періодичному перегляді ОНП «Географія».

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Залученість здобувачів вищої освіти, у тому числі – представників студентського самоврядування, регламентована «Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1rFVXb_JZoVNab4J2x8tHTz2vfVmH4JOP/view: «...ОП регулярно переглядаються і удосконалюються робочими групами із залученням студентів та інших стейкхолдерів...» (п.3.6), «...зміни до освітніх програм узгоджуються зі стейкхолдерами, представниками студентського самоврядування, ...» (п.3.7). Згідно з Відомостями про СО, здобувачі вищої освіти долучаються до обговорень змісту ОП в цілому та окремих освітніх компонент впродовж їхнього навчання шляхом безпосереднього спілкування з викладачами, науковими керівниками, гарантом. Проекти ОНП виставляються на сайті, про що є відповідне повідомлення. Після збору відгуків, пропозицій, зауважень відбувається їхнє обговорення та врахування в ОНП. В ОНП 2022 року внесено зміни, запропоновані здобувачами, зокрема розширити перелік вибіркових дисциплін і ввести ОК «Методики регіональних суспільно-географічних досліджень» (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/news/Kviten/20.04/Tabpropozucij.pdf>), що було підтверджено під час онлайн-зустрічі безпосередньо здобувачем Д. Золотунцем. У 2023 році до групи розробників ОНП було включено здобувачку М. Вудвуд, яка на онлайн зустрічі підтвердила участь в обговоренні змісту ОНП та перегляді змін. Центром забезпечення якості освіти проводяться регулярні опитування здобувачів з питань організації освітнього процесу. Здобувачі мають змогу висловити враження стосовно освітнього процесу, висловити проблемні моменти та надати рекомендації або побажання. Здійснюється узагальнення, аналіз та оприлюднення результатів, врахування у подальшій роботі. За підсумками 2022-2023 н.р. здобувачі ОНП «Географія» переважно високо оцінили освітній процес, підкреслили високий рівень викладання, середовище факультету, що сприяє проведенню дослідження, також зазначили побажання щодо збільшення кількості профільних дисциплін (https://www.chnu.edu.ua/media/dwoec4rj/onp-phd_onp-heohrafiia_2023.pdf). Результати обговорюються на засіданні вченої ради ГФ http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/VchenaRada/Protokol%208_15.02.23.pdf. У ЗВО функціонує система студентського самоврядування, представники якої входять до складу вчених рад факультетів, вченої ради та науково-методичної ради ЗВО. Проте студентське самоврядування спрямовує свою діяльність переважно на роботу зі студентами першого та другого рівнів вищої освіти, у меншій мірі – третього рівня. Зазначене було підтверджено під час онлайн-зустрічі, також наголошено на можливостях долучення до організації освітнього процесу, перегляду програм, вирішення проблемних моментів тощо. Найбільш тісна співпраця аспірантів у рамках ради молодих вчених, за сприяння якої впроваджуються наукові заходи, конкурси тощо. Під час онлайн-зустрічі зазначене підтвердили голова Ради молодих вчених ЗВО П.І. Крайній та голова ради молодих вчених географічного факультету У.І. Костюк.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці беруть участь у процесі періодичного перегляду ОНП Географія. До обговорення ОНП «Географія» долучались проф.Д.С. Мальчикова, проф.А.П. Саміла, проф.С.П. Запотоцький, проф.І.О. Пилипенко ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data\[5075\]\[id\]=15516](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua&data[5075][id]=15516)). Пропозиції проф. М.С. Дністрянського про доповнення циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки курсом «Інноваційні методи та ГІСтехнології в географічних дослідженнях» було взято до уваги і втілено в ОНП 2022 року (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/news/Kviten/20.04/Tabpropozucij.pdf>). До обговорення онлайн долучалась проф. О.О. Любіцева ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=16298](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=16298)). Відгуки та пропозиції щодо змісту ОНП надіслали проф. І.М. Дудник та проф. Г.І. Денисик. Під час онлайн зустрічі з роботодавцями було підтверджено участь у перегляді та надані позитивні відгуки щодо ОНП «Географія» низкою профільних установ: Чернівецька обласна ради (начальником відділу супроводу реформ та аудиту місцевих громад виконавчого комітету П.М. Брижаком), Чернівецька військова (державна) обласна адміністрація (начальником управління екології та природних ресурсів М.В. Білоконом), Чернівецький центр гідрометеорології (завідувачем сектору гідрологічних спостережень відділу гідрології М.Г. Настюком), НПП «Черемоський» (директором Р.І.Єрьомою), Інститут післядипломної педагогічної освіти (заступником директора з науково-методичної роботи Т.С. Богачик), Інститут географії НАН України (заступником директора С.А. Лісовським).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Випускники безпосередньо за ОНП «Географія», яка акредитується вперше, наразі відсутні. ЕГ зауважує, що географічний факультет має давню історію підготовки фахівців вищої кваліфікації. На факультеті створені всі умови для збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників, зокрема на сайті факультету окрема вкладка, що присвячена випускникам (Наші випускники – наша гордість <http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02about/04vypuskniku>), інтерактивна карта випускників та студентів за всіма ОП факультету <http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02about/06interakt>). Під час онлайн-огляду освітнього середовища було наголошено на стенді з інформацією про випускників, які досягли найвищих звершень. Щороку проводиться зустріч з випускниками ([http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data\[16731\]\[news_id\]=14143](http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/010news/archive&data[16731][news_id]=14143)). Підтримку тісних зв'язків з факультетом підтвердили випускники під час онлайн зустрічей з роботодавцями та відкритої зустрічі (доц.Я.Д. Атаманюк, ст.викл.А.М. Вінтоняк та інші). На факультеті створена та функціонує згідно з Положенням (http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/1/norn_doc/polozhennya%20pro%20Radu%20stakeholderiv%20geografichnoho%20fakultetu.pdf) Рада стейкхолдерів географічного факультету (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/012RadaSteik>), інформація висвітлюється на відповідній вкладці на сайті географічного факультету (<http://geo.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/012RadaSteik>). Про тісні зв'язки з факультетом, спільні заходи, участь у перегляді ОП, регулярні засідання Ради стейкхолдерів факультету під час онлайн зустрічі підтвердив голова Ради П.М. Брижак.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У ЗВО функціонує Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (<https://www.chnu.edu.ua/navchannia/posluhy-dlia-zdobuttia-osvity/zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity/systema-vnutrishnoho-zabezpechennia-iakosti-osvitnoi-diialnosti-ta-iakosti-vyshchoi-osvity/>). Основним структурним підрозділом, що забезпечує систему забезпечення якості освіти у ЗВО, є Центр забезпечення якості вищої освіти. Згідно з «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти» (<https://www.chnu.edu.ua/media/fdaj4gao/polozhennia-pro-monitorynh.pdf>) кожні п'ять років проводиться внутрішній комплексний моніторинг факультету та кафедр. Моніторинг географічного факультету проводиться у першому семестрі 2023-24н.р. (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/VchenaRada/Rezultat%20okompleksnoho%20monitorynhu.pdf>), результати обговорюються на засіданнях кафедр та вчених раді географічного факультету (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/VchenaRada/Protokol%205%2024%20lust%2023.pdf>). Центром забезпечення якості вищої освіти проводяться соціологічні дослідження щодо якості організації та методичного забезпечення освітнього процесу та якості провадження освітньої діяльності з підготовки фахівців. До опитувань долучаються студенти всіх рівнів вищої освіти та професорсько-викладацький склад. Результати обговорюються та рекомендації впроваджуються у діяльність. Що підтвердила під час онлайн-зустрічі керівник-методист Центру М.Г. Іванчук. Згідно з Відомостями про СО, за роки реалізації ОНП проектною групою виявлено низьку залученість аспірантів до перегляду ОНП, а також обмеженість можливості індивідуальної освітньої траєкторії. Останнє було враховано при перегляді ОНП у 2022 році за рахунок збільшення кількості (з двох до чотирьох) вибірових ОК та розширення їхнього переліку до 25 (<http://geo.chnu.edu.ua/res//geo/106/ONP/phd-2022.pdf>). Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЧНУ імені Ю. Федьковича забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої

програми.

Освітня програма акредитується вперше, зауваження та пропозиції відсутні. Згідно з Відомостями про СО, при перегляді ОНП враховувалися пропозиції з акредитацій інших ОП, що реалізуються на факультеті, зокрема що стосується розширення переліку вибіркових дисциплін та їхньої спрямованості, розширення практики впровадження гостьових лекцій та ін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ відзначає високий рівень культури якості вищої освіти у ЗВО. До розвитку ОП активно долучаються всі учасники освітньої діяльності (керівний склад ЗВО, науково-педагогічні працівники, здобувачі, роботодавці). Розвитку освітньої програми та освітньої діяльності сприяє постійний зворотній зв'язок між розробниками та викладачами/керівниками, розробниками та здобувачами, розробниками та роботодавцями. Періодичні внутрішні моніторинги якості вищої освіти в ЗВО сприяють вчасному виявленню недоліків та оперативному їх усуненню, проводяться згідно з «Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://drive.google.com/file/d/1BGtjpMStV35WLKnGjoozOwZMjofsBwnK/view>). За здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти відповідають наступні структурні підрозділи ЗВО: Навчальний відділ і Комісія з навчально-методичної роботи Вченої ради університету; Деканат, Методична рада факультету і Комісія з питань навчально-методичної роботи при Вченій раді факультету; Кафедри. Під час онлайн зустрічей із керівництвом ЗВО, факультету, представниками сервісних підрозділів було підтверджено тісну взаємодію для забезпечення високого рівня якості вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Наявність сформованої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, внутрішньої нормативної бази, що регулює внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності. До внутрішньої системи забезпечення якості долучаються усі учасники академічної спільноти. Позитивною є практика створеної Ради стейкхолдерів географічного факультету

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: Недостатньо активна залученість здобувачів до перегляду ОНП. Рекомендації: Більш активно залучати до обговорення, посилити представленість здобувачів третього рівня вищої освіти в органах самоврядування, у т.ч. як представників вчених рад, а не лише ради молодих вчених.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Система забезпечення якості вищої освіти сформована на достатньому рівні та дозволяє в повній мірі реалізовувати освітній процес в межах ОНП «Географія». Внутрішні аудити системи якості освіти здійснюються систематично, зазначені зауваження щодо даної ОП усуваються відповідно до термінів. ЕГ відзначає залученість роботодавців та здобувачів до періодичного обговорення та перегляду ОНП. Виявлені недоліки у підкритерії 8.2. є несуттєвими та можуть бути виправлені впродовж короткого періоду часу.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час аналізу відомостей СО та роботи у фокус-групах, ЕГ переконалась у наявності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича чітких і зрозумілих правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Здобувачі ВО та НПП підтвердили, що мають доступ до всієї необхідної інформації та нормативних документів, продемонстрували свою обізнаність у змісті відповідних документів. Варто зазначити, що ЗВО має потужну нормативну базу, що регламентує правила і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу: 1) Статут університету (<http://surl.li/dhxyn>); 2) Правила внутрішнього трудового розпорядку університету (<http://surl.li/diifyf>); 3) Колективний договір на 2022-25 рр. (<http://surl.li/bitga>); 4) Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; 5) Положення про контроль та систему оцінювання результатів навчання студентів; 6) Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір; 7) Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти; 8) Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти; 9) Положення про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком; 10) Положення про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів; 11) Положення про організацію освітнього процесу; 12) Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад НПП; 13) Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Ю. Федьковича; 14) Етичний кодекс університету (<http://surl.li/affyw>) та ін. Наведені вище нормативні документи розміщено у вільному доступі на добре структурованому офіційному веб-сайті ЗВО (<https://www.chnu.edu.ua/>). Усі учасники освітнього процесу мають можливість з ними ознайомитись і дотримуватись під час навчання і роботи в Університеті. Поряд з цим, здобувачі ВО запевнили ЕГ у наявності постійного і стійкого діалогу зі своїми науковими керівниками, викладачами та адміністрацією факультету. Серед альтернативних джерел інформації варто виділити значну присутність факультету і кафедр у соціальних мережах та месенджерах, що забезпечує плюралізм засобів і форм комунікації, зразкову публічність і відкритість Університету в контексті реалізації даної ОНП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час вивчення відомостей СО ЕГ було з'ясовано, що перегляд ОНП відбувався у 2022 та у 2023 роках. Оголошення про перегляд та внесення змін до ОНП «Географія» спеціальності 106 «Географія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти було оприлюднено на офіційному веб-сайті ЗВО (<http://surl.li/qfmvz>). Позитивною практикою ЕГ вважає послідовне оприлюднення Проекту нової редакції освітньо-наукової програми (<http://surl.li/qfmvr>), Порівняльної таблиці пропозицій та результатів внесених змін до ОНП «Географія» спеціальності 106 «Географія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/qfmvy>). За результатами перегляду було проведено підсумкове обговорення результатів внесених змін та розміщено інформацію на веб-сайті ЗВО (<http://surl.li/qfmvk>). Також ЕГ вважає зразковою практикою, яка дозволяє прослідкувати еволюцію ОНП у публічному просторі, послідовне оприлюднення оголошення про перегляд ОНП «Географія» у 2023 році (<http://surl.li/qhkjk>), проекту нової редакції ОНП (<http://surl.li/qjyqf>), а також порівняльної таблиці щодо змін до змісту ОНП (<http://surl.li/qhkld>) та проведення підсумкового обговорення результатів внесених змін до ОНП «Географія» спеціальності 106 «Географія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (<http://surl.li/qjyrt>) із залученням усіх зацікавлених сторін. Таким чином, ОНП системно переглядається та повністю знаходиться у відкритому доступі для всіх стейкхолдерів, що значно підвищує увагу до даної ОНП, сприяє її постійному і стійкому покращенню.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Під час вивчення відомостей СО та опитування у фокус-групах, ЕГ дійшла висновку, що ЧНУ імені Юрія Федьковича своєчасно оприлюднює на офіційному веб-сайті Географічного факультету точну та достовірну інформацію щодо ОНП «Географія» спеціальності 106 «Географія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у відкритому доступі у розділі Спеціальності та ОПП (<http://surl.li/qjpf>). Поряд з різними редакціями ОНП, на веб-сайті розміщено навчальні плани, робочі програми, силабуси, результати опитувань та співпраці зі стейкхолдерами, що прямо вказує на принципову і зразкову відкритість ЗВО щодо реалізації, перегляду та постійного вдосконалення даної ОНП. Таким чином, ЗВО в повному обсязі дотримується принципів публічності та прозорості, у повному обсязі розміщує необхідну інформацію про НПА, ОНП, ОК на добре структурованому офіційному веб-сайті Університету та ГФ, що сприяє формуванню інноваційних підходів до комунікації зі стейкхолдерами. Під час роботи з фокус-групами, роботодавці, випускники, здобувачі ВО та учасники «Відкритої зустрічі» демонстрували значну поінформованість у деталях реалізації ОНП та всебічну залученість до її вдосконалення. Поряд з офіційними каналами комунікації, стейкхолдери мають постійний зв'язок з адміністрацією ГФ та Гарантом ОНП, вільні обирати різні шляхи комунікації через соціальні мережі, месенджери та інші платформи, які пропонуються ЗВО. ЧНУ імені Юрія Федьковича не тільки надає повну і достовірну інформацію щодо ОНП, а й активно просуває свої освітні програми у публічній площині, займається розвитком бренду Університету, має власні YouTube-канали, які популяризують не тільки сам ЗВО, а й у цілому науку «Географія», що свідчить про інноваційність та зразковість практик ЗВО за даним критерієм.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильними сторонами ОНП в контексті даного критерію є те, що ЗВО дійсно сприяє відкритості щодо інформування зацікавлених сторін про різні аспекти освітнього процесу й невідкладно враховує рекомендації та пропозиції щодо даної ОНП. На структурованому, зі зручним інтерфейсом та форматом представлення інформації, веб-сайті ЗВО розміщена вся необхідна інформація, включно з Проектом змін до ОНП, порівняльною таблицею до проекту ОНП «Географія» (<http://surl.li/qhkld>), каналом зворотного зв'язку для отримання зауважень і пропозицій від стейкхолдерів (<http://surl.li/qhkjk>), а також повною інформацією про ОК: НП, РП та силабуси дисциплін. Учасники освітнього процесу ознайомлені зі змістом цих документів та дотримуються їх під час реалізації ОНП. Сильною стороною ОНП є значна зацікавленість та, водночас, поінформованість стейкхолдерів в деталях реалізації ОНП, їх активна безпосередня комунікація з адміністрацією ЗВО та гарантом ОНП з використанням різних каналів комунікації, в чому ЕГ мала змогу переконатися під час відкритої зустрічі та зустрічі з роботодавцями та випускниками.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Не виявлено

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Аналіз матеріалів акредитаційної справи дозволяє ЕГ встановити рівень відповідності за даним критерієм – А. ЕГ констатує повну відповідність за всіма підкритеріями 9.1, 9.2, 9.3 у рамках критерію 9, наявність зразкових та інноваційних практик за підкритеріями 9.1, 9.2 і 9.3, а також відсутність слабких сторін та недоліків. ЧНУ імені Юрія Федьковича демонструє принципову відкритість, публічність та прозорість. У ЗВО наявні чіткі правила і процедури, що визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу та регламентуються значним переліком НПА. Вони знаходяться у повному обсязі на структурованому, зі зручним інтерфейсом та форматом представлення інформації веб-сайті ЗВО для ознайомлення всіх зацікавлених осіб. Взірцевою практикою є розміщення на офіційному веб-сайті ЗВО інформації щодо перегляду ОНП, анкетувань здобувачів ВО, проектів змін до ОНП, включно з порівняльною таблицею до проекту ОНП «Географія» та засобів зворотного зв'язку. Таким чином, можна прослідкувати у відкритих джерелах траєкторію розвитку даної ОНП. Поряд з цим, ЗВО демонструє зразкову відкритість до обговорення та внесення пропозицій для покращення ОНП, що підтверджують фокус-група роботодавців і випускників та учасники відкритої зустрічі, шляхом безпосереднього контакту з адміністрацією ЗВО та гарантом ОНП за допомогою сайту, електронної пошти, соціальних мереж Facebook та Instagram, месенджерів та інших платформ, що дозволяє зацікавленим особам самостійно обрати зручний для себе ресурс та канал комунікації із ЗВО.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Аналіз ОНП «Географія», індивідуальних планів аспірантів дозволив констатувати логічну кореляцію між змістом навчання (освітньою компонентою) і тематикою досліджень здобувачів (науковою компонентою). Експертна група підтверджує, що зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів та забезпечує повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО. Релевантність дисциплін, включених до навчальних планів тематиці досліджень аспірантів забезпечуються, в першу чергу, обов'язковими ОК зі спеціальності (ОК4 - Методологія та організація наукової роботи а економічний, соціальний та фізичний географії; ОК5 - Інноваційні методи та ГІС-технології в географічних дослідженнях; ОК6 - Організація та проведення навчальних занять з дисциплін географічного спрямування). Додатково доповнюють цей аспект усі ОК вільного вибору аспіранта, що відображено у ОНП ([blob:https://office.naq.gov.ua/a281bdao-c91f-4892-96ce-1be536a0a07d](https://office.naq.gov.ua/a281bdao-c91f-4892-96ce-1be536a0a07d)), наприклад: ВБ4 (Динаміка клімату Європи в голоцені), ВБ8 (Кліматичні зміни та гірські геосистеми) корелюють із тематикою Д. Шкаєвої «Локальні адаптації до кліматичних змін в Карпатському регіоні: історичний, природний, соціо-

економічний контекст»; ВБ2 (Палеоландшафти квартиру) та ВБ5 (Польові дослідження четвертинних відкладів) корелюють з тематикою В. Шавранського «Еволюція передкарпатської частини р. Прут у пізньому кайнозої» та ін.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Аналіз індивідуальних планів аспірантів, публікацій їх керівників – проф. Руденка В. П., проф. Заячука М. Д., проф. Косташука І. І., доц. Холявчук Д. І. та проф. Рідуша Б. Т. вказує на повну відповідність наукової діяльності аспірантів напрямові дослідження керівника, а також темі науково-дослідної роботи кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кафедри фізичної географії, кафедри геоморфології та палеогеографії, кафедри географії України та регіоналістики, кафедри геодезії, картографії та управління територіями ЧНУ ім. Ю. Федьковича. На запит ЕГ надано підтверджуючу інформацію, аналіз якої за ключовими словами і науковими публікаціями показує, що наукова діяльність аспірантів відповідає напрямові досліджень наукового керівника (<https://office.naq.gov.ua/2e80780f-c49a-4fbd-b12c-c8364bde5f03>).

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Експертна група пересвідчилася у достатньому рівні забезпеченості матеріально-технічними ресурсами в межах освітньо-наукової програми, можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів. Це підтверджується наявністю необхідних для досліджень лабораторій, а саме: Природничого музею ЧНУ, Навчально-наукової геофізичної обсерваторії (метеостанція, сейсмічна станція), Лабораторії палеогеографічних досліджень кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії. Під час зустрічі з аспірантами було підтверджено, що вони мають можливість проходити практику на базах інших університетів та на підприємствах, з якими є договори про співпрацю. Аспіранти також забезпечені приладами для проведення польових досліджень, а саме: – карти і GPS-навігатор, цифрові метеостанції, цифрові мікроскопи, кондуктометри, квадрокоптери, тощо. Щодо апробації результатів дослідження, то вони представлені у вигляді матеріалів конференцій, статей у фахових виданнях категорії Б та виданнях, які входять до міжнародних наукометричних реферативних баз даних Web of Science компанії Clarivate Analytics та Scopus Elsevier.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

У ЗВО загалом створено умови для введення здобувачів третього рівня вищої освіти у міжнародну академічну спільноту. Розвиток міжнародного співробітництва в ЗВО забезпечує відділ міжнародних зв'язків (<http://surl.li/llbkt>). Наукова бібліотека ЧНУ ім. Ю. Федьковича надає здобувачам вільний доступ до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science компанії Clarivate Analytics та Scopus Elsevier. Аспіранти мають можливість долучатись до проведення воркшопів, наукових шкіл та семінарів, наприклад: «Школа карсту і спелеології» (<http://surl.li/qflff>), Наукова школа «Я - географ», Наукові пікніки (<http://surl.li/qjozx>). Університет сприяє залученню аспірантів до міжнародної академічної спільноти, що координується відділом міжнародних зв'язків Університету, кілька здобувачів ОНП брали участь в освітньому процесі та проводили наукові дослідження в ЗВО та наукових установах за кордоном, наприклад: Д. Шкаєва взяла участь у Міжнародній літній школі з карсту та спелеології в рамках проєкту «Arqus for Ukraine», Польща, 16-23.07.2023 р. (<http://surl.li/qiupd>). В. Шавранський та Д. Шкаєва два роки поспіль беруть участь в міжнародній конференції Climate and Environmental Changes in Central-Eastern Europe. Past, Present and Future (Vatra Dornei). Р. Тіміш взяла участь у The 18th Edition of Present Environment Sustainable Development International Conference «Al. I. Cuza» (Iași, 9-10.06.2023). О. Закревський взяв участь у The 16th Edition of Present Environment Sustainable Development International Conference «Al. I. Cuza» (Iași, 18.06.2021). М. Салій та Р. Кісіль пройшли стажування «International innovative scientific and pedagogical experience of training for Doctor of Philosophy degree (PhD)» в Каліфорнійському університеті (м.Лос-Анджелес, США) (<http://surl.li/qfldz>), що підтверджено відповіддю на запит ЕГ (<https://office.naq.gov.ua/92ba5034-273b-4bba-8281-9fe4ccc4752f>).

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

У ЗВО існує практика долучення наукових керівників та аспірантів до наукових і навчально-наукових проєктів, що підтверджено відповіддю на запит ЕГ (<https://office.naq.gov.ua/a484559a-c557-4b8e-b03a-74a5134a02b8>). Наукові керівники аспірантів, окрім високої публікативної активності, постійно беруть участь в наукових проєктах: Рідуш Б.Т та Холявчук Д.І брали участь в гранті AUF-09. ACTIVNEIGE . Activité des avalanches des neige dans les Carpates Orientales Roumaines et Ukrainiennes.01.03.2019 – 31.12.2021 (<http://surl.li/apgtn>). Рідуш Б.Т був одним з керівників

проекту «Палеосайти Подніпров'я в контексті розвитку місцевих музеїв» (грант Палеонтологічного товариства США, 2020 рр.) <http://surl.li/qfldh>; Заячук М. Д. - керівник Госпдоговірної теми «Розробка картографічних моделей природно-заповідного фонду Чернівецької області» (жовтень-грудень 2023 р.). <http://surl.li/bhdlq> , <http://surl.li/qflcl>; Ющенко Ю.С - керівник трьох Госпдоговірних тем (2019 – 2023 р.р.), зокрема «Наукове обґрунтування принципів планування сталого якісного розвитку річки Черемош у межах Чернівецької області» (жовтень-грудень 2023 р.) <http://surl.li/qflbu>, <http://surl.li/qflbz>; Руденко В.П як науковий керівник та виконавець працював над реалізацією більше 20 науково-дослідних вітчизняних держбюджетних і госпдоговірних проєктів, а також брав участь у міжнародних грантових програмах (<http://surl.li/anwll>).

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО є наперед визначеними, чіткими, зрозумілими та оприлюдненими у відкритому доступі. Для дотримання академічної доброчесності в університеті прийнято «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату» (<http://surl.li/klpho>). Також, діє «Положення про процедуру впровадження системи перевірки на антиплагіат». На сайтах університету та факультету створені відповідні інформаційні сторінки (<http://surl.li/kiler> , <http://surl.li/affzl>). При Вчених радах університету та факультету діють комісії які відповідають за дотримання академічної доброчесності (<http://surl.li/hilgl>, <http://surl.li/diivc>). Під час спілкування з аспірантами було підтверджено їх обізнаність в питанні стосовно академічної доброчесності, а також вони підтвердили, що всі їх наукові доробки проходять перевірку на наявність запозичень, що підтверджено відповіддю на запит ЕГ (<https://office.naqa.gov.ua/57f28303-20b5-40f3-b627-fdf558f946b5>). Під час роботи у фокус- групі з керівництвом та менеджментом ЗВО встановлено, що випадків порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та призначення науковими керівниками осіб, які раніше вчинили порушення академічної доброчесності, не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів. Наукова діяльність аспірантів відповідає напрямові досліджень наукового керівника. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабких сторін та недоліків ЕГ не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

За ОНП створено умови для навчання аспірантів через дослідження, що виражаються в наявності наукової спільноти, критичної маси дослідників, в яку аспіранти залучені як активні учасники. Реалізація ОНП забезпечена відповідним матеріально-технічним потенціалом. Аналіз матеріалів акредитаційної справи дозволяє ЕГ встановити рівень відповідності за даним критерієм – А. ЕГ констатує повну відповідність за всіма підкритеріями 10.1, 10.6 у рамках критерію 10, наявність зразкових та інноваційних практик за підкритеріями 10.4 і 10.5, а також відсутність слабких сторін та недоліків.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	A
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація з визначенням "зразкова"**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Боярин Марія Володимирівна

Члени експертної групи

Сегіда Катерина Юріївна

Коріненко Вадим Вікторович